

Mateřská škola speciální, Základní škola a Praktická škola Diakonie ČCE Čáslav IČ: 711 97 541 IZO: 600021807 Komenského náměstí 140, Čáslav 286 01	
Minimální preventivní program	
ŠKOLNÍ ROK 2020-2021	
Č.j.:	Účinnost od: 1. 9. 2020
Spisový znak: B.1.15	Skartační znak: S5 (po ztrátě platnosti)
Vytvořil:	Mgr. Květuše Mašínová, ředitelka školy
Schválil: Mgr. Květuše Mašínová, ředitelka školy	

OBSAH MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

1. Úvod
2. Základní údaje o škole
3. Charakteristika školy
4. Primární prevence na škole
5. Hodnocení školního roku 2019 - 2020
6. Školní program proti šikanování
7. Rizikové chování
8. Krizový plán
9. Legislativa
10. Seznam literatury
11. Sociální síť

1. Úvod

Problematika rizikového chování se dotýká již nejmladších dětí s povinnou školní docházkou, proto je nesmírně důležitá jeho prevence. Vytvoření postojů a hodnot při formování dětské osobnosti je zodpovědností nejen rodiny, ale také školy.

Rizikové chování je takové chování, v jehož důsledku dochází ke zvyšování zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost.

Minimální preventivní program vychází z Metodického doporučení č. 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

Na jeho zpracování a realizaci se podílí všichni pedagogičtí pracovníci na podkladě svých povinností vycházejících ze školského zákona.

Cíl

Cílem primární prevence ve školách je zvýšení odolnosti dětí a rozpoznání rizikového chování, výchova ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti.

Dle možností poskytnout žákům nabídku volnočasových aktivit.

Motivovat učitele k aktivnímu zapojení se do realizace programu ve svých hodinách i na neformální bázi při komunikaci se žáky, ke spolupráci s kolegy a k vzájemné informovanosti o chování žáků.

Vést žáky k sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě.

Motivovat rodiče ke spolupráci se školou a dalšími institucemi v rámci programu.

2. Základní údaje o škole

Adresa: Mateřská škola speciální, Základní škola a Praktická škola Diakonie ČCE Čáslav,
Komenského náměstí 140, Čáslav, 286 01

Telefon: 735 722 650, 734 798 663

Ředitelka: Mgr. Květuše Mašínová

Zástupce ředitele: Mgr. Štěpánka Zumpfová

Typ školského zařízení: **Škola pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami**

Právní forma: právnická osoba

Datum zařazení do sítě škol: 2004

Zřizovatel: Diakonie Českobratrské církve evangelické,
Belgická 22, Praha 2 – Vinohrady, 120 00

Součástí školského zařízení, vzdělávací programy

Mateřská škola speciální

Základní škola – 79-01-C/01

Základní škola speciální - 79-01-B/01

Praktická škola jednoletá - 78-62C/01

Praktická škola dvouletá 78- 62-C/02

Přípravná třída

Školní družina

Personální zabezpečení

Ředitelka školy		Mgr. Květuše Mašínová
Zástupce ředitele		Mgr. Štěpánka Zumpfová
Počet učitelů	6	Mgr. Zumpfová Štěpánka Mgr. Petrusová Jana Mgr. Haškovcová Jitka Mgr. Pánková Eliška Bc. Havlíčková Alena Dis. Procházková Kateřina
Vychovatelky šk. družiny	3	Ondrašíková Klára-vedoucí šk. družiny
Asistentka pedagoga	11	Ondrašíková Klára Littová Leona Šmidt Marek Kratochvílová Andrea Al Sharua Alena Kodešová Lenka Hamralová Eva Kuropatnická Romana Kršňáková Marie Jelínková Jana Dražilová Marie
Zdravotník		Alena Al Sharua
Výchovná poradkyně	.	Mgr. Květuše Mašínová
Metodik prevence SPJ		Mgr. Květuše Mašínová
Koordinátor EVVO		Ing. Maria Kršňáková
Kancelář, účetní	1	Markéta Gladková
Provozní zaměstnanci	2	Jelínková Erika Hamralová Eva
Počet žáků	21+7+4+6	(zš+ přípravný stupeň+mšs+praktická)
Počet tříd a odd. ŠD	6+3	

Třídy

Třída A – ZŠS I ZŠ

Mgr. Štěpánka Zumpfová tř.uč.
Leona Littová as. ped.
Klára Ondrašíková as. ped.

Třída B – ZŠS II

Mgr. Jana Petrusová tř.uč.
Marek Šmidt as. ped.
Andrea Kratochvílová as. ped.

Třída C – ZŠS I ZŠ

Mgr. Eliška Pánková tř. uč.
Romana Kuropatnická as. ped.
Ing. Maria Kršňáková, as. ped.

Přípravný ročník	Mgr. Jitka Haškovcová tř.uč. Alena Al Sharua as. ped.
Praktická škola	Bc. Alena Havlíčková tř.uč. Eva Hamralová as. ped. Lenka Kodešová as. ped.
Školní družina	Klára Ondrašíková vedoucí družiny asistentky pedagogů
Mateřská škola speciální	Katka Radovnická, Dis vedoucí učitelka Jana Jelínková as.ped. Marie Dražilová as.ped.

3. Charakteristika školy

Mateřská škola speciální, Základní škola a Praktická škola Diakonie ČCE Čáslav sídlí v budově Diakonie ČCE – Středisko Střední Čechy. Je určena žákům a studentům se zdravotním postižením – mentálním postižením, autismem a souběžnými vadami.

Škola poskytuje vzdělání cca 38 žákům, předškolní vzdělání 4 žákům, základní vzdělání 21 žákům, střední vzdělání 6 studentům, a přípravu na základní školu 7 dětem.

Poskytuje přednostně vzdělání žákům s nejtěžším zdravotním postižením (středně těžké a těžké mentální postižení, autismus, PAS a kombinované vady), umožňuje utvářet a rozvíjet klíčové kompetence dětem, které se nemohou pro své postižení vzdělávat v běžné mateřské, základní či střední škole.

Ve školní družině je zabezpečována výchova mimo vyučování.

Škola je umístěna ve výhodné poloze jak pro děti z Čáslavi, tak pro děti, které dojíždějí. Ve spolupráci se Střediskem Diakonie a po dohodě s rodiči pomáháme zajišťovat svoz a rozvoz žáků do školy a ze školy.

Škola poskytuje vzdělání také žákům imobilním, má bezbariérový vstup a výtah, který umožňuje jejich bezproblémový pohyb po budově školy, splňuje i pro ně potřebné hygienické požadavky a dále též výuku v domácím prostředí žáků.

Žáci mají zajištěno polední stravování ve společné jídelně ve Středisku Diakonie a ve škole dopolední svačiny a pitný režim.

Výuka probíhá v 5 kmenových učebnách (4 jsou vybaveny interaktivní tabulí a PC, 1 televizí napojenou na PC, ve všech učebnách tablety a CD přehrávači, relaxačním koutkem, pomůckami pro podporu imobilních žáků) a v 1 třídě mateřské školy. V rámci budovy Diakonie škola využívá sdílené prostory - cvičná kuchyň, tělocvična s výstupem na menší zahradu, muzikoterapie, snoezelen, terapeutické centrum pro fyzioterapii, rehabilitaci, bazální stimulaci a velký zahradní prostor přístupný veřejnosti, s malou kavárnou a podiím, kde se konají společné slavnosti, koncerty, sportovní hry atd.

Z hlediska materiálně technického je škola velmi dobře vybavena kompenzačními pomůckami potřebnými k výuce zdravotně postižených žáků.

Škola disponuje dostatečným vybavením školními pomůckami, školními potřebami, učebnicemi, variabilním nábytkem, vlastním automobilem.

Hlavní výchovně vzdělávací priority školy.

Poskytovat předškolní, základní a střední vzdělání.

Motivovat k práci a k učení, k péči o zdraví a bezpečnost.

Upevňovat pozitivní mezilidské vztahy žáků (rodina, škola, spolužáci)

Rozvíjet komunikační dovednosti žáků: v mateřském jazyce, (alternativní komunikace)
v sociálních vztazích

v informačních a komunikačních technologiích
Podporovat vytváření zdravého stylu života, pracovních a hygienických návyků.
Rozvíjet u žáků schopnosti, ve kterých vynikají.
Pomoci žákům v co možná největší míře zařazení do společnosti.
Dosažení co nejvyšší míry soběstačnosti každého žáka v rámci jeho zdravotních omezení.
Propojování výuky s praktickými činnostmi důležitými pro budoucí život našich žáků

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Vzájemné informace formou zápisů a komunikace v notýsku žáka.
Individuální konzultace osobní, telefonické dle potřeby kdykoli .
Třídní schůzky minimálně 2x za školní rok.
Školní zpravodaj určený rodičům žáků a přátelům školy – 3x ročně.
Školská rada byla nově zvolena v roce 2018, se školou aktivně spolupracuje.

Vedení školy i učitelé spolupracují při řešení výchovných a vzdělávacích problémů s SPC Kolín, PPP Kolín, SPC Pardubice, PPP Kutná Hora, SPC Jedličkův ústav Praha a dále s SPC ze spádových oblastí žáků.

Při řešení zdravotních a sociálních problémů žáků spolupracuje vedení školy s odborem sociálních věcí Města Čáslav, s dětskými, obvodními i odbornými lékaři jednotlivých žáků.

Se zřizovatelem škola komunikuje prostřednictvím porad ředitelů, internetové sítě a telefonicky, v případě potřeby osobně.

Informovanost mezi veřejností pomáhají udržovat a rozšiřovat nejen webové a facebookové stránky školy, ale i místní a okresní média (Čáslavské noviny, Kutnohorský deník, Svoboda Info) a Školní zpravodaj.

Škola spolupracuje s DDM v Čáslavi, školami stejného typu v okrese Kutná Hora i mimo okres (Pardubice, Kolín), účastní se tematických přednášek v rámci projektu MAP-ORP Čáslav - spolupráce základních škol v Čáslavi.

Dále se školami středními - Gymnázium a SPGŠ Čáslav, Církevní gymnázium Kutná Hora, Střední katolická škola Kolín, odkud přicházejí studenti na náslechy, možnost absolventské praxe využívají v naší škole též studenti VŠ.

Škola úzce spolupracuje se Střediskem Diakonie (službou celoročního Domova Diakonie Čáslav) 212 letkou Základny taktického letectva v Čáslavi,

FS ČCE v Čáslavi s paní farářkou Mgr. Drahomírou Duškovou při společných slavnostech a pravidelných biblických hodinách.

4. Primární prevence

„**Primární prevencí**“ se rozumí veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným s rizikovými projevy chování, případně minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich rozšíření.

Je nejefektivnějším a nejlevnějším prostředkem, jak v raném stádiu podchytit signály rizikového chování a předejít případným negativním důsledkům

Prevence rizikového chování je zaměřena do oblastí:

- násilí, agrese, týrání a zneužívání dětí, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií

- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, homofobie, vandalismus, krádeže
- záškoláctví
- užívání různých typů návykových látek /včetně alkoholu a kouření/, netolismus, gambling
- spektrum poruch příjmu potravy
- sekty a sociálně patologická náboženská hnutí
- problémové chování žáků s PAS
- rizikové sporty, rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- rizikové sexuální chování

Specifická primární prevence

Jedná se o aktivity a programy zaměřené na cílenou skupinu populace, u nichž lze v případě absence prevence předpokládat negativní vývoj v oblasti rizikového chování. Programy jsou zaměřeny na menší skupinu dětí, které vedeme k zamyšlení nad svými postoji, učit je zvládat stresové situace, odmítnout návykovou látku. Nejedná se pouze o volnočasové aktivity, ale o cílené interaktivní programy s jasně definovanou cílovou skupinou.

Všeobecná prevence: je zaměřena na širší spektrum populace, bez dalšího specifického zaměření, např. školní třída.

Selektivní prevence: je zaměřena na osoby se zvýšeným rizikem vzniku závislosti, u kterých však nebylo užívání návykové látky prokázáno (např. děti s poruchami chování, děti ze sociálně slabých rodin, děti závislých rodičů). Pro vykonání a organizaci selektivní prevence je nutná odbornost a kvalifikovanost preventivy.

Indikovaná prevence: jedná se o prevenci zaměřenou na jedince, kteří vykazují známky užívání návykové látky, ale není u nich možné dané užívání či závislost diagnostikovat.

Nespecifická primární prevence

Veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Cíle prevence na škole

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku, zdravotnímu či sociálnímu znevýhodnění s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům.

- vytváření pozitivního a bezpečného prostředí
- posilování odolnosti vůči stresovým situacím
- minimalizování emočních výkyvů žáků
- vedení žáků dle jejich možností a schopností k samostatnému rozhodování a řešení problémů
- podpora sociálních dovedností žáků
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- vedení žáků ke schopnosti vnímat individuální odlišnosti spolužáků

- vedení žáků k podílení se na tvorbě prostředí a životních podmínek
- aktivní spolupráce všech pedagogických pracovníků na vytváření a realizaci systému prevence
- podpora vztahů mezi žáky (společné aktivity)
- dodržování pravidel chování v souladu se ŠŘ
- udržet minimální záškoláctví
- informovanost pedagogických pracovníků
- uskutečnění společných akcí pro děti a rodiče
- podpora příznivého sociálního klimatu – otevřenost, partnerství, úcta, tolerance, empatický přístup, diakonické hodnoty

1. Metody práce

- besedy a přednášky pro rodiče (učitelé, pozvání odborníci)
- samostatné práce (informace z tisku, časopisů, internetu, výtvarné a slohové práce)
- sociální učení (sociální role, vzorce chování)
- nácvik chování v modelových situacích
- rozvoj komunikačních dovedností v modelových situacích
- výchovné poradenství
- ŠVP
- školní řád
- vzdělávání pedagogických pracovníků
- denní rituály
- soutěže – sportovní, výtvarné
- vycházky, výlety, exkurze
- návštěva divadelních a filmových představení, koncertů, výstav, výukových a vzdělávacích programů
- pravidelné společné zpívání, biblické hodiny
- logopedická péče, bazální stimulace
- hypoterapie, canisterapie, muzikoterapie, plavání

2. Primární prevence ve vzdělávacím procesu

Klíčové vyučovací oblasti jsou

oblast zdravého životního stylu – výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohybové aktivity
 oblast společenskovední – formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence
 oblast přírodovědná – biologie člověka, fyziologie, chemie
 oblast rodinné a občanské výchovy
 oblast sociálně právní – právní aspekty a postoj společnosti k společensky rizikovým jevům, práva dítěte apod.

První stupeň - přípravná třída, 1. 2. 3. 4. a 5. 6. ročník

Zaměřují se přiměřenou formou na vztahy v kolektivu dětí, k okolí, k cizím lidem, vazbu na rodinu, bezpečnost a ochranu zdraví, seznamují se s účinky návykových látek a následky jejich užití, s tématy zdraví, nemoc, rodina, bezpečí, dopravní problematika, úrazy

Ve vyšších ročnících e žáci seznamují s účinky návykových látek a následky jejich užití, s tématy zdraví, nemoc, rodina, bezpečí, dopravní problematika, úrazy

V těchto třídách vyučuje minimálně jeden učitel, který dobře žáky zná a pozná míru předávaných informací.

Na druhém stupni se učitelé mohou ve třídách i střídat, je tedy důležitější vzájemná spolupráce vyučujících s třídním učitelem.

Témata primární prevence v předmětech

Výchova ke zdraví – samostatný předmět v 9. a 10. ročníku, PŠ

Rodinná výchova - samostatný předmět v 9. A 10. ročníku, PŠ

Výchova k občanství -

- odmítání návykových látek, osvojení si dalších schopností a dovedností pro život
- jak čelit tlaku okolí, spolužáků, party
- jak komunikovat s dospělými, s vrstevníky i mladšími dětmi
- jak vytvářet kamarádské vztahy
- jak se přiměřeně prosazovat (asertivita)
- jak se lépe ovládat a rozhodovat
- jak nenásilně zvládat konflikty
- jak rozpoznat následky určitého jednání (a tím zvýšit odpovědnost za vlastní chování)
- postavení závislého člověka ve společnosti

Věcné učení - seznámení s účinky návykových látek, odpovědnost za zdraví, zdravý životní styl

Český jazyk – komunikační dovednosti

Chemie – seznámit s návykovými látkami a jejich účinky a s nebezpečnými látkami

Tělesná výchova - výchova ke zdraví, sport – využití volného času

Výtvarná a hudební výchova - lze využívat estetického hlediska, zapojení do soutěží s danou tematikou

Prevence rizikového chování je součástí učebních osnov a je začleněna do schválených Standardů základního vzdělávání, které obsahují i výchovu ke zdravému životnímu stylu. Je třeba, aby různé aspekty preventivního působení byly mezipředmětově koordinovány.

V rámci znalostních kompetencí by žáci měli

ZŠ

1. - 3. ročník

Prvouka

mít osvojena pravidla slušného chování ve škole

rozlišovat blízké příbuzenské vztahy

umět uplatňovat pravidla slušného chování k rodičům a sourozencům

znát povinnosti a práva žáků školy

vědět, jak se chovat v krizových situacích

rozlišovat role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišovat blízké příbuzenské vztahy

dodržovat základní pravidla společenského chování

chovat se adekvátně při setkání s neznámými lidmi

projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

pojmenovat nejběžnější povolání a pracovní činnosti

4. - 5. ročník

Přír.

ukázat a pojmenovat základní orgánové soustavy a vysvětlit jejich funkci

zvládnout praktické výstupy první pomoci

zdůvodnit nutnost dobré fyzické kondice

osvojit si dovednosti potřebné pro jízdu na kole

vymezit nejdůležitější etapy lidského života
odmítnutí návykové látky
chovat se v souladu se školním řádem, s pravidly slušného chování
charakterizovat šikanu, týrání, zneužívání, vulgární chování, krádež
prokázat znalost svých povinností a práv
vysvětlit, jak souvisí tělesná zdatnost se zdravím
uplatňovat návyky ochrany zdraví a zdravého životního stylu

6. -9. ročník

Výchova k občanství

s pomocí učitele se seznámit se základními aktuálními právními předpisy týkajícími se rodiny
vysvětlit roli matky a otce v rodině, rozlišit úplnou a neúplnou rodinu, vymežit úlohy jednotlivých členů rodiny

rozpoznat morální a nemorální chování
objasnit základní pravidla společenského chování a mravní hodnoty jedince
vysvětlit, co je národnostní menšina a co to je rasismus, xenofobie
uvést na konkrétních příkladech vlastnosti důležité mezi přáteli
rozpoznat pravidla slušného chování,
získat ohleduplný vztah ke starým lidem, nemocným a postiženým jedincům
na modelových situacích předvést vhodný způsob komunikace
rozpoznat porušování společenských norem
objasnit soužití v multikulturní společnosti
kriticky přistupovat k projevům vandalismu
vysvětlit své nejbližší cíle po ukončení školní docházky
posoudit význam ochrany lidských práv a svobod
na konkrétních příkladech uvést, jak přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých
vysvětlit práva a povinnosti občana, objasnit význam demokratické společnosti
vysvětlit pojem právo
znát svá práva, ale i povinnosti
vědět o právech občanů ČR v rámci EU
popsat některé možné postihy protiprávního jednání
rozeznat jednotlivé druhy právních dokumentů a způsoby jejich užití
vyhledat potřebný úřad a jeho oddělení k vyřízení své žádosti
objasnit význam sociální péče pro potřebné občany
vyhledat instituce sociálního a zdravotního zabezpečení v Čáslavi
popsat situace, ve kterých se může setkat nebezpečnými aktivitami
uvědomit si následky nevhodného využívání volného času a nebezpečí drog
na modelovém příkladě požádat o pomoc v krizovém centru, na úřadě

Chemie

pracovat bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
rozeznat druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
poskytnout první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxide

Přírodopis

popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce
charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka
popíše vznik a vývoj jedince
rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
zná zásady poskytování první pomoci při poranění

Výchova ke zdraví

vysvětlit vznik a vývoj dítěte
uvědomit si klady plánovaného rodičovství
určit hlavní příčiny nemocí

rozlišit příznaky a prevenci u běžných nemocí
vysvětlit zásady první pomoci a prakticky poskytnout první pomoc
používat zásady bezpečné práce ve škole
preferovat životní styl bez drog a jiných škodlivin
uvést fyziologické změny ve vývoji člověka
uvést tělesné, duševní a společenské rozdíly mezi dítětem a dospělým člověkem
uvést zásady zodpovědného sexuálního chování
se spolužáky sestavit pravidla chování žáků ve třídě
uvést, ve které vnitřní normě školy jsou daná pravidla chování žáků a pracovníků školy a práva a povinnosti žáků a jejich rodičů
rozpoznat vhodné způsoby chování mezi vrstevníky a k opačnému pohlaví
vymezit role jednotlivých členů rodiny
uvést s pomocí učitele lidské vlastnosti důležité pro přátelské a partnerské vztahy
vymezit pozitivní životní cíle člověka
vyjádřit své osobní cíle a stanovit s pomocí učitele postupné kroky k jeho dosažení
s pomocí učitele budovat zdravé sebevědomí
respektovat možnosti zdravotního stavu svého i svých spolužáků
s pomocí učitele vysvětlit pojmy AIDS, virus HIV
s pomocí učitele objasnit zdravý životní styl
uvést zásady zdravého způsobu stravování
aplikovat prakticky znalosti první pomoci na modelových situacích

ZŠ speciální 1. díl

1. -3. ročník

Věcné učení

rozlišovat členy rodiny, blízké příbuzné, jejich stáří, vztahy mezi nimi
umět pojmenovat své spolužáky a učitele, kteří ho učí
řídít se základními pravidly společenského chování
orientovat se v lidských činnostech
ukázat na modelové situaci, jak se chovat při setkání s cizími lidmi
dodržovat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy
praktikovat základní hygienické návyky včetně sebeobsluhy
chovat se tak, aby neohrožoval sebe ani ostatní
ukázat a pojmenovat hlavní části lidského těla
s pomocí učitele ukázat, kde a co ho bolí, popsat své pocity

Pohybová výchova

získat kladný vztah k pohybovým aktivitám
zvládnout jednoduché pokyny, základní povely
dodržovat hygienické návyky, zásady bezpečnosti

4. - 6. ročník

Věcné učení

praktikovat základní hygienické návyky včetně sebeobsluhy
s pomocí učitele ukázat, kde a co ho bolí, popsat své zdravotní potíže
ošetřit drobné poranění
zvládnout přivolat pomoc při nehodě, zranění
dodržovat základní pravidla silničního provozu pro chodce
dodržovat pravidla bezpečného pohybu na internetu
dodržovat základní pravidla pro soužití ve škole, mezi kamarády i v rodině
umět napodobit nejběžnější pracovní činnosti
dodržovat základní pravidla silničního provozu pro chodce
reagovat na pokyny dospělých při mimořádných situacích

vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení
dodržovat pitný režim, vyjmenovat zásady zdravé výživy dle návodných otázek
popsat příznaky nemoci
dodržovat základní zásady bezpečnosti při sportu
rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování
chovat se v souladu se školním řádem, s pravidly slušného chování
respektovat odlišnosti spolužáků
orientovat se v lidských činnostech
umět vyhledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby

Pohybová výchova

dbát na správné držení těla
rozvíjet základní pohybové dovednosti a využívat je při hrách

7. -10. ročník

Věcné učení

definovat vlastními slovy rodinný život, členy rodiny a jejich funkci
respektovat pravidla společenského soužití
uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích
navazovat a vytvářet si přátelské vztahy, vyhledávat přátele
seznámit se s termíny a pojmy rasismus a vandalismus
vysvětlit, co je minoritní skupina
být ohleduplný ke starým a nemocným lidem
seznámit se se základními právy občanů
dokázat požádat o radu
seznámit se se sociálně patologickými jevy, jejich nebezpečím a prevencí
vědět, kam se má obrátit při mimořádných událostech, využívat znalostí v praxi
odhadnout možnost trestu za protiprávní jednání a pojmenovat některé protiprávní jednání
znát možnosti sociální péče
dokázat se obrátit, v případě potřeby, na určitou instituci, organizaci; vyjmenovat některé z nich

Přírodověda

pojmenovat a ukázat na sobě či druhé osobě části lidského těla
dodržovat základní pravidla bezpečného pohybu v přírodě
přiměřeně reagovat na nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života
určit různé známé chemické výrobky, pod dohledem je používat v praxi
pomocí názorných ilustrací a návodných otázek pojmenovat a rozlišit některá známá léčiva a návykové látky
v rámci svých možností pracovat s běžně používanými chemickými látkami v domácnosti a respektovat zásady bezpečnosti při práci

Pohybová výchova

zdokonalovat základní pohybové dovednosti a využívat je při hrách
využívat relaxační techniky a cvičení
znát a dodržovat základní pravidla bezpečného chování v přírodě a v silničním provozu

Výchova ke zdraví

popsat svou rodinu a vztahy ve svém okolí, vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
vyjmenovat základní životní potřeby, které jsou ve shodě se zdravým životem
popsat svůj zdravotní stav i svých vrstevníků, popsat své zdravotní problémy a potíže
znát a dokázat vyjmenovat správné stravovací návyky a v rámci svých možností je i dodržovat

dodržovat základní pravidla bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, s cizími lidmi
umět v konfliktních a krizových situacích vyhledat adekvátní pomoc, správnou osobu
znát a umět použít v případě potřeby důležitá telefonní čísla
vyjmenovat nebezpečné jevy a chování, které může ovlivnit je zdraví a život
popsat základní projevy násilí a brutality na modelových situacích, vytvořit si odmítavý postoj ke všem formám násilí a brutality
vyjmenovat základní návykové psychoaktivní látky a popsat jejich působení a vliv na organismus člověka; znát rizika užívání těchto látek

ZŠS II.díl

1. - 6. ročník

Rozumová výchova

uvědomovat si části svého těla
reagovat na oslovení jménem, znát své jméno
reagovat na fotografie členů rodiny
orientovat se ve svém nejbližším prostředí
s pomocí uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti
vnímat a s pomocí uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže

Řečová výchova

zvládnout podle svých možností adekvátně reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby
podle svých možností vyjádřit souhlas a nesouhlas
znát své jméno, seznámit se se jmény nejbližších osob a spolužáků
seznámit se s vhodným chováním při pozdravu a poděkování

Pohybová výchova

získat pozitivní vztah ke cvičení a pohybovým aktivitám
mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti
zvládnout s pomocí uvolnění a zklidnění organismu

7. - 10. ročník

Rozumová výchova

pojmenovat a znát části svého těla, ukázat je na svém těle
znát členy své rodiny
poznat své spolužáky i učitele, podle svých schopností je dokázat oslovit jménem
orientovat se v časovém rozvrhu dne
podle svých schopností uplatňovat hygienické a sebeobslužné návyky
uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže

Řečová výchova

znát své jméno, vhodně reagovat na oslovení
sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže
znát jména svých spolužáků a blízkých osob
umět pozdravit a poděkovat – verbálně nebo jiným způsobem
sdělit svá přání a potřeby verbálním nebo jiným způsobem

Smyslová výchova

poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky

Pohybová výchova

pozitivní vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám
rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh
zvládnout uvolnění a zklidnění organismu

Praktická škola jednoletá

Svz

ovládat základní pravidla bezpečnosti, základy dopravní výchovy
dodržovat základní pravidla pro soužití ve škole, mezi kamarády i v rodině
znát základní a širší rodinné vztahy
zvládnout základní pravidla společenského styku (pozdrav, prosba, poděkování)
rozlišovat partnerské a přátelské vztahy
vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi.
rozpoznat nebezpečné situace a jednání ohrožující lidskou důstojnost.
respektovat práva svá i práva druhých.
rozpoznat a pojmenovat protiprávní jednání a odhadnout možnost trestu za protiprávní jednání.
vnímat a chápat odlišnosti spolužáků, jiných lidí a tolerovat je
seznámit se a umět jednoduše vysvětlit termíny: rasismus, majoritní a minoritní skupina
být ohleduplný ke starým a nemocným lidem
poznat nejnámější jedovaté a léčivé rostliny

Vkz

zvládat základní hygienické návyky
dodržovat zásady bezpečného chování, neohrožovat zdraví svoje ani druhých
znát negativní důsledky sociálně patologických jevů a chránit se před nimi
předvést v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
uplatňovat osvojené dovednosti obrany proti manipulaci, šikaně, agresi a sexuálnímu zneužívání
dodržovat zdravé stravovací návyky a zásady správné výživy
využívat osvojené relaxační techniky k překonání únavy a regeneraci organismu
pojmenovat základní části lidského těla a popsat jednotlivé orgánové soustavy
popsat svůj zdravotní stav, své zdravotní problémy a potíže
ošetřit drobné poranění, umět přivolat první pomoc
umět v konfliktních a krizových situacích vyhledat adekvátní pomoc
dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Rv

dokázat vysvětlit pojem rodina, vyjmenovat její členy a jejich úlohu v ní
znát důvody náhradní rodinné péče
vysvětlit a popsat etapy lidského života
respektovat pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery
znát důsledky rizikového sexuálního chování a nechtěného otěhotnění
rozpoznat situace ohrožující jeho bezpečnost
zvládat pravidla osobní hygieny a uplatňovat hygienické zásady

Praktická škola dvouletá

Společnost

mít základní informace o rodinném životě, postavení a roli rodinných příslušníků
znát hodnoty přátelství, a dobrých vztahů mezi lidmi
být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým lidem
vědět o nebezpečí projevů rasismu a vandalismu
dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu
vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany
využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací.
seznámit se se základními právy a povinnostmi občanů.
uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání
umět rozpoznat rizikové situace, znát zásady chování v takových situacích

respektovat mravní principy a pravidla společenského soužití
uplatňovat vhodné způsoby chování
rozlišit nepřiměřené chování a porušování společenských norem

být tolerantní k odlišnostem minoritních skupin
rozeznat ohrožení sociálně patologickými jevy

Příroda

poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby
dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody
poznat podle etikety chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat
získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách
znát pravidla bezpečného zacházení s chemickými výrobky

Rv

znát podmínky pro uzavření manželství
pochopit význam a hodnotu přátelství, lásky, partnerských vztahů, manželství a rodičovství
chápat funkci rodiny ve společnosti
vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
vědět co znamená náhradní rodinná péče
znát základní změny tělesného vývoje v jednotlivých obdobích lidského života
pojmenovat nejdůležitější orgány a seznámit se s jejich funkcí
respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků
umět popsat své zdravotní problémy a potíže
znát správné stravovací návyky a uplatňovat zásady správné výživy
znát význam zdravého způsobu života
dbát zásad prevence proti onemocnění
uplatňovat zásady osobní a intimní hygieny
seznámit se s pravidly první pomoci
při mimořádných událostech se řídit pokyny odpovědných osob
použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci
uvědomovat si důležitost relaxace a sportu
znát rozdíl v stavbě těla u muže a ženy, pojmenovat základní biologické rozdíly obou pohlaví, rozumět tělesným změnám v období dospívání
seznámit se s pojmy sexuální život a rizikové sexuální chování
vědět o vhodných formách antikoncepce
uplatňovat způsoby bezpečného chování při komunikaci s neznámými lidmi
vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc
uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy
zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
vědět o souvislosti mezi konzumací návykových látek a poškozováním zdraví
umět rozpoznat sexuální obtěžování
rolišovat postavení jednotlivých členů v rodině
chápat význam role otce a matky
chápat význam rodiny pro výchovu dítěte

Plán ozdravných opatření

Dbát na přezouvání a převlékání se do vhodného oblečení.
Udržovat pořádek a čistotu ve třídě a v okolí své lavice.
Vždy si mýt ruce po použití WC, před i po svačině, po výtvarné a pracovní výchově.

Správně používat kapesník, toaletní papír, ručník a utěrku.
Úklid lavice před svačinou a po svačině.
Na svačinu používat tácek a pro nápoj kelímek – nepít z lahve.
Ve škole dodržovat pitný režim.
Ve třídě podle potřeby větrat.
Dbát na správné osvětlení
Dbát na správné sezení a hygienu při psaní a čtení.
Do vyučování zařazovat tělovýchovné, hudební a relaxační chvílky.
Do hodin TV zařazovat hry a cvičení v přírodě i turistiku.
Formou procházek pravidelně pobývat na čerstvém vzduchu (podle počasí).
Při vycházkách dodržovat dopravní předpisy.
Udržovat čistotu i v okolním prostředí, chránit přírodu a třídit odpad.
Při pobytu ve škole vytvářet příjemnou atmosféru, klid a pohodu.
Udržovat dobré vztahy mezi žáky.
Pravidelně opakovat zásady správné hygieny, upozorňovat na rizika infekčních nemocí

3. Stálé činnosti závazné pro všechny pedagogické pracovníky

- a) seznámit se školním řádem a provést poučení o bezpečnosti v předmětech Tv,Pv, (kuchyň, zahrada) a poučení zapsat do třídních knih (BOZP pro žáky)
- b) exkurze, vycházky a výlety hlásit vedení školy nebo v kanceláři
- c) vést žáky k šetrnému zacházení se společným majetkem a jeho úmyslné poškození postihovat
- d) praktikovat tělovýchovné chvílky i mimo Tv, pěstovat v žácích návyk na sport
- e) ve vlastenecké výchově využít jakékoliv příležitosti k pravdivému přiblížení všech historických událostí a zaměřit se na náš region
- f) v mravní výchově dodržovat plnění školního řádu; bojovat proti projevům **rizikového chování**, problémové žáky řešit hned s výchovnou poradkyní, vedením školy. se zákonnými zástupci žáků, dalšími institucemi
- g) věnovat zvýšenou pozornost estetické výchově a kulturnímu vystupování a vyjadřování žáků
- h) dodržovat a uplatňovat v práci „Úmluvu o právech dítěte“, oznamovací povinnost, respektovat názor a osobnost žáka, podporovat jeho zájmy, zabraňovat jakémukoli zesměšňování a utlačování žáků ze sociálně slabého prostředí, působit na odpovědné jednání rodičů vůči svému dítěti, zákaz diskriminace z jakéhokoli důvodu, umožnit vzdělávání lidem s hlubším mentálním či kombinovaným postižením

Stálé činnosti závazné pro třídní učitele

kontrola žákovských knížek, notýsků
kontrola třídních knih
příprava třídních knih pro zápisy ostatních vyučujících (kontrola nepřítomnosti žáků)
kontrola estetické úrovně třídy
kontrola dodržování školního řádu
poučení o chování a bezpečnosti žáků, zápis doTK (Osнова BOZP pro žáky)

4. Témata k prevenci rizikového chování vycházející z ŠVP

Třída	Předmět	Téma – SPJ	Měsíc
Příp.		ŠŘ, bezpečnost ve třídě, vzájemné vztahy Moje rodina- domov, vztahy v rodině Zdravý životní styl – životospráva, osobní hygiena Bezpečnost a ochrana zdraví, chování k cizím lidem Práva dětí Záškoláctví Bezpečné chování – předcházení úrazům Neubližovat mladším a slabším	září říjen listopad prosinec leden únor březen duben červen
A ZŠ	Vu 1. - 4.	Pravidla chování ve třídě, ve škole, ŠŘ Dopravní výchova Povinnosti a práva žáků Zásady chování v přírodě Rodina – život a funkce, příbuzenské vztahy Vztahy v rodině, chování Vztahy ve škole, spolužáci, učitelé Role členů rodiny Volný čas, zájmy Bezpečnost při zimních sportech Ochrana člověka za mimořádných situací Péče o zdraví, pohyb na zdravém vzduchu Prevence nemocí, chování v době nemoci Lidské tělo, osobní hygiena Péče o nemocného, drobné úrazy a poranění Důležitá telefonní čísla Práce a volný čas Lidské tělo a jeho části Zdraví a nemoc, u lékaře Zdravá strava, pitný režim Chování – neznámý člověk, chodec, Tísňové linky – komunikace Hygienické návyky Chování v rizikovém prostředí Trávení volného času, kamarádi Bezpečné chování, letní prázdniny	září říjen listopad prosinec leden únor březen duben květen červen
ZŠS	Prv 1. - 5.	Pravidla chování ve třídě, ve škole, ŠŘ Bezpečnost v silničním provozu – chodec Rodina a její členové Role rodiny a jejích členů Chování v rodině, vztahy Bezpečnost při cestě do školy, dopravní značky, dopravní výchova Setkání s cizím člověkem Lidské tělo a jeho části Osobní bezpečí Mezilidské vztahy Pravidla společenského chování Bezpečnost při zimních sportech a hrách Čím bych chtěl být Hygienické zásady Chování v době nemoci, sdělení jaké má potíže Péče o své zdraví Denní režim, práce, volný čas Zásady zdravé výživy, pitný režim	září říjen listopad prosinec leden únor březen květen

	<p>8. - 10.</p> <p>Psp všichni Př 7. - 10.</p> <p>Vo 7. - 9.</p> <p>Ch - 9</p>	<p>Mezilidské vztahy Projevy vandalismu Rodinné právo Vztahy ve škole Úcta k člověku Volný čas, vhodné a nevhodné aktivity Majoritní a minoritní skupina, rovnoprávnost Práva a povinnosti žáka. Protiprávní jednání Tolerance ve třídě, ve společnosti Sociálně patologické jevy, drogy Trestná činnost mládeže, postihy Význam přátelství, komunikace Úcta k člověku, pomoc druhým lidem Právní dokumenty občana Práce policie a soudů Bezpečná práce s PC, pohyb na internetu A na sociálních sítích Chráněné rostliny, léčivé rostliny Houby: jedlé, nejedlé, jedovaté Léčiva, návykové látky a jejich vliv na zdraví člověka Přivolání pomoci v případě ohrožení, tel. čísla a volání na tísňovou linku Mezilidské vztahy, pravidla společenského chování Komunikace Úcta k člověku Rovnoprávné postavení žen a mužů Rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin Mravní hodnoty jedince Člověk a svoboda Otázky víry a náboženství Nebezpečí náboženských sekt Lidská práva, Listina základních práv a svobod Rodinné právo, ochrana práv dítěte Principy demokracie Týrání a zneužívání dětí, šikana Kamarádství, přátelství Práva a povinnosti občana, dokumenty Právní řád, orgány právní ochrany, soudy Právní vztahy, pracovní právo, protiprávní Jednání, osobní vlastnictví Charakterové vlastnosti, hodnoty, postoje Sebepoznání a sebepojetí Mezilidské vztahy, vliv prostředí Léčiva a návykové látky, vliv na zdraví Značení a využívání chemikálií, bezpečnost</p>	<p>únor</p> <p>březen</p> <p>duben</p> <p>květen</p> <p>průběžně</p> <p>září</p> <p>květen</p> <p>září, duben</p> <p>říjen</p> <p>listopad</p> <p>prosinec</p> <p>leden</p> <p>únor</p> <p>březen</p> <p>duben květen</p>
PŠ I	Svz	<p>Základy dopravní výchovy, bezpečnost Zákon o rodině Mezilidské vztahy Základní pravidla společenského chování Konflikty a jejich řešení Osobní bezpečí, setkání s cizím člověkem Rizikové situace, mimořádné události Ochrana před zneužíváním a obtěžováním Základní lidská práva Rodinné právo, práva dítěte Sociální zabezpečení Protiprávní jednání, trestná činnost</p>	<p>září listopad</p> <p>prosinec</p> <p>leden</p>

PŠ II	Spol.	Vkz	Policie, soudy, dokumenty občana Multikulturní soužití, úcta k lidem Rovnoprávnost, tolerance, rasismus Tradice Léčivé a jedovaté rostliny Principy zdravého života- hygiena, pohyb, životní prostředí, stravování Bezpečné chování, úrazy Formy násilí, zneužívání, šikana Služby odborné péče Vztahy- kamarádství, přátelství, partnerství Pravidla soužití mezi lidmi Komunikace – vrstevníci, dospělí, cizí lidé Krizové a konfliktní situace IZS, telefonní čísla, zneužití Základy 1. pomoci, ošetření drobných poranění Anatomie lidského těla, orgánové soustavy Základní funkce orgánů Civilizační choroby, zdravotní rizika Preventivní lékařská péče	únor březen červen září říjen listopad prosinec leden únor březen duben květen červen
		Rv	Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – sport, doprava – úrazy Rodina, členové, práva a povinnosti Funkce rodiny, vztahy a komunikace Výchova v rodině – vliv na vývoj dítěte Postavení dítěte v rodině Generační konflikty Úplná a neúplná rodina Náhradní rodinné péče, formy Dětství, dospívání, dospělost, stáří Kamarádství, přátelství, láska Výběr partnera Sňatek, těhotenství, narození dítěte Sexuální dospívání Rizikové sexuální chování a jeho prevence Antikoncepce, přerušení těhotenství Poruchy pohlavní identity Zneužívání a týrání dětí Linky důvěry, krizová centra, rodinná a manželská poradna Drobná poranění, ošetření Osobní hygiena a její zásady, sebeobsluha Prostředky osobní hygieny Hygiena a ochrana zdraví při práci v domácnosti Základní čisticí prostředky, bezpečné používání Postavení muže a ženy ve společnosti, rovnoprávnost, vztahy mezi lidmi Tolerance, úcta k člověku Kultura minoritních skupin Vandalismus a rasismus Práva a povinnosti žáka Sociální péče, ÚP, podpora, sociální dávky Základní sociální služby Ústava ČR, práva a povinnosti občanů Postihy protiprávního jednání Rizikové situace Terorismus	červen září říjen listopad prosinec leden únor březen duben květen září říjen listopad prosinec leden únor
		Příroda	Základní druhy jedlých a jedovatých hub Chemické látky používané v běžném životě (barvy, čisticí prostředky), symboly, bezpečná manipulace	duben září únor, březen
		Rv	Léky a návykové látky Pravidla chování ve skupině	duben září

	<p>Vztahy mezi partnery, manželství, rodičovství Práva a povinnosti v rodině Soužití více generací Úplná a neúplná rodina, formy náhradní rodinné péče-osvojení, pěstounská péče, ústavní péče, zneužívání dětí Poradenské instituce:krizová centra, linky bezpečí, linky důvěry, odborní lékaři Ošetření drobného poranění, lékárníčka, IZS Orgány a orgánové soustavy Hygienické a stravovací návyky, zdraví a nemoc, očkování Biologické rozdíly mužem a ženou Volnočasové aktivity, význam sportu Fáze vzniku života (početí, těhotenství, porod), Komunikace s neznámými lidmi – pomoc Chování v případě výskytu patologického jevu Tabakismus, alkoholismus, narkomanie Šikana, záškoláctví Sexuální život- využití instruktážního filmu Předčasný pohlavní styk a nebezpečí s ním spojená, antikoncepce Pohlavně přenosné nemoci, sexuální úchytky, poruchy pohlavní identity Nebezpečí sexuálního zneužívání Role otce a matky, povinnost vůči dětem Vývojové etapy dítěte Práva dítěte</p>	<p>říjen listopad prosinec leden únor březen</p>
--	--	--

5. Tradice školy a školní prostředí

- vytvářet příjemné a pěkné prostředí školy
- využívat práce žáků na výzdobu školy
- udržování lidových tradic (Vánoce, Velikonoce)
- setkávání v Evangelickém kostele (zahájení školního roku, vánoce, předávání vysvědčení) za účasti rodičů a veřejnosti

6. Vzdělávání pedagogů

- zařazování informativních bloků na pedagogických a metodických poradách
- odborná literatura, DVD, odborné časopisy, propagační materiály
- samostudium
- odborné semináře, webináře a školení v rámci DVVP

7. Další aktivity a reprezentace školy

- konzultační hodiny s výchovným poradcem, s metodikem SPJ a ostatními vyučujícími
- výstavy žákovských prací přístupné veřejnosti
- školní zpravodaj
- školní akce s fotodokumentací na webu školy
- nástěnky s fotodokumentací z různých soutěží a akcí školních i mimoškolních
- internetové stránky s aktuálními informacemi o škole
- mikulášská nadílka
- vánoční besídka a besídka ke Dni matek
- karneval
- dny otevřených dveří
- spolupráce s místními a oblastními periodiky

8. Spolupráce s rodiči

- schůzky a osobní kontakt kdykoli
- telefonický kontakt
- třídní schůzky
- besedy a přednášky pro rodiče
- účast na školních akcích

9. Jak mohou rodiče přispět ke snížení výskytu rizikového chování

1. Hovořit s dětmi o rizikovém chování.
2. Zajímat se o to, co děti trápí.
3. Rozvíjet sebevědomí dítěte.
4. Vychovávat dítě k zodpovědnosti za své chování.
5. Učit dítě umění odmítnout.
6. Vést dítě k sebekázni.
7. Naučit dítě pozitivnímu vidění světa.
8. Vést dítě k aktivnímu a smysluplnému využití volného času.
9. Zajímat se o to, s kým dítě kamarádí, jak tráví volný čas.

5. Hodnocení školního roku 2019 – 2020

Žáci a studenti jsou ve škole pod stálým dohledem učitelů, asistentů a vychovatelů.

Občas se stále setkáváme se s projevy nevhodného chování, které převážně vycházejí ze základního postižení žáků (mentální postižení, autismus, PAS, kombinované vady, epilepsie) různého rodinného a sociálního prostředí (životní styl, alkohol, kouření, smysl pro povinnost, vhodná komunikace, nezaměstnanost, sociální dávky, nezdravé stravování), různých vzorců chování, výchovných metod a postupů. A právě jednotné postupy a vzorce chování jsou velmi důležité pro rozvoj osobnosti dítěte.

Je tedy třeba nabídnout těmto dětem vhodné alternativy.

Preventivní program je proto i nadále zaměřen na zdravý životní styl, škodlivost návykových látek, mezilidské vztahy a vzájemnou komunikaci, prevenci a účinné řešení rizikového chování žáků (úrazy, dopravní výchova)

Preventivní program plní všichni vyučující dle úkolů během vyučovacích hodin. Citlivě a nenásilně začleňují informace do tematických plánů s ohledem na věk a schopnosti dětí. Vzhledem ke zdravotním postižením jsou naši žáci více ovlivnitelní a zneužitelní než ostatní populace, prevence různých rizik je běžnou součástí života naší školy.

MPP, propagační materiály, odborné časopisy a aktuální metodické pokyny MŠMT ČR jsou k dispozici v kanceláři, učitelé jsou s novými informacemi pravidelně seznamováni, zúčastňují se odborných seminářů, iniciativně organizují různé aktivity.

Škola pořádá pravidelně Den otevřených dveří, výstavu výtvarných prací žáků, besídky, společné oslavy.

Školní a třídní akce 2019/2020

V prvním pololetí se jako každý rok konalo několik akcí: zahájení školního roku s rodiči, den otevřených dveří, požární poplach a nácvik evakuace, třídy navštívily několik divadelních představení, konaly se každoroční podzimní a zimní exkurze do okolních firem a podniků (Starkl, Hortis, Dýňový svět), vánoční setkání s rodiči a slavnostní předávání vysvědčení. V druhém pololetí byla účast a pořádání preventivních akcí velmi omezená z důvodu pandemie Covid 19. Žáci po dobu vyučování navštěvovali převážně venkovní exkurze- návštěva lesa a pozorování přírody či pokud to situace dovolila, konaly se naše projektové dny a kluby.

Školní projekty

Název projektu	Cíl projektu	Datum realizace
Zábavná škola – Šablony II		1. 9.2018 -31.8.2020
Klub ZŠ	Badatelský	září 2019- leden 2020
	Obč.vzděl. a dem. myšlení	únor 2020- červen 2020
	Doučování	září 2019-červen 2020
Klub ŠD	Zábavná logika a deskové hry	únor 2020 – červen 2020
	Sociálních a občanských dovedností	září 2019 – leden 2020
Mléko do škol		
Ovoce do škol		

6. Školní program proti šikanování

Definice šikany

Šikana je forma násilí (agrese), která ve škole ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání. Při jejím výskytu dochází k narušení pocitu bezpečí žáků nebo pedagogů. I při relativně malé intenzitě šikany může u žáků i pedagogů docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Podoby šikany (MŠMT, 2016):

Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy, nevhodné doteky apod.) nebo nefyzickou, tj. verbální (např. vulgární nadávky, sexuálně nevhodný jazyk, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, kruté a zraňující komentáře na osobní vzhled nebo povahu, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy - agresor nutí oběť k různým nepříjemným činnostem a úkolům např. psát za někoho domácí úkoly, nosit a odevzdávat svačinu či kapesné atd.); nebo neverbální (tj. urážlivá gesta a zvuky, zírání, vysmívání se žákovi, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, bouchání nebo házení předmětů, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek apod.).

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka, skryté ničení nebo krádež osobních věcí, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

Co šikanování není?

U žáků se za šikanování nepovažuje **škádlení nebo agrese**, které nemá znaky šikanování, a kde chybí nepoměr sil. Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy neztetelná. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresí neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu.

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.

Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.

Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.

Nechutí jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.

Ztráta chuti k jídlu.

Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.

Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).

Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"

Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.

Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.

Zmínky o možné sebevraždě.

Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.

Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.

Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.

Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.

Dítě si stěžuje na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma

Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).

Dítě se vyhýbá docházce do školy.

Dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Postup školy v případě podezření na šikanu

- **Konfrontovat** svá pozorování nebo ohlášení s ostatními kolegy.
- **Oznámit** své podezření vedení školy, **konzultovat** další postup. Dohodnout se, kdo povede vyšetřování, popřípadě pozvat psychologa.
- **Vyslechnout** mezi čtyřma očima více nezaujatých **svědků** / spolužáků /
 - **Provést písemný záznam**, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech.
- **Spojit se s rodiči případné oběti**, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany, požádat je o spolupráci.
- **Ochránit oběť**.
- **Vyslechnout oběť** – citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečnost a důvěrnost informací, vše zapisovat nebo nahrávat.

Vedení rozhovoru s obětí šikany (zpracováno podle Mgr. Jiřího Maléře)

- Přejde-li žák sám ohlásit ubližování, **nepoužívat** při rozhovoru slovo **šikana**.
- Pochválit ho za to, že našel odvahu přijít. Nepoužívat větu „Jsem ráda, že jsi přišel“, ale „To - je dobře, že jsi za mnou přišel“.
- Nevím, jestli bych já tohle ve tvém věku dokázala (nenálepkovat, že je obětí)
- Není někdo ve tvé třídě, kdo prožívá něco podobného jako ty? (Dělat trochu nevědomého, nechápavého)
- Je tam někdo, komu je ubližováno a někdo kdo mu ubližuje?
- Kdo to tam dělá?
- Kdo to vlastně vymýšlí?
- Teprve potom zahájit výslech **co, kdy, kde, kdo, jak a proč?** Jak dlouho to trvá?

Vyslechnutí agresorů

- Překvapit je rozhovorem mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání či vzájemnému obviňování
- Požádat vedení školy o **svolání výchovné komise** (vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel).
Ta posoudí na základě shromážděných informací, zda se jedná o šikanu, jaký stupeň závažnosti, navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku, konzultuje případné tresty.
- **Rodiče agresorů** pozvat k individuálnímu jednání, seznámit se situací, sdělit navrhovaná opatření, požádat je o spolupráci, odmítnou-li, zvážit oznámení PČR (závisí na věku agresorů a závažnosti šikany).
- **Práce se třídou**- rozebrat a prodiskutovat situaci, vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků.
- **Postih agresora** – v souladu se ŠŘ
- Řešení situace odchodem některých žáků (ano **agresor**, ne **oběť**)

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- přehlížení, bagatelizací agresivního nebo násilného chování,
- odkazování na to, aby si oběť svoji situaci řešila sama, „postavila se jí“,
- nucení žáků, aby veřejně řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali
- vedení rozhovoru s žákem o situaci před ostatními žáky, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany společně, nedostatečného vyhodnocení závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu,
- emotivního řešení problému (k řešení problému je třeba přistupovat věcně),
- agresivního řešení problému (např. násilím),
- příliš autoritativního řešení (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání,
- předjímání recidivy útočnicka,
- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (zbytečná kriminalizace útočnicka),
- automatického obviňování oběti (sekundární viktimizace),
- vyhýbání se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany.

Odovědnost rodičů a komunikace školy s rodiči

Rodičovská odpovědnost zahrnuje **povinnosti a práva rodičů**, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Rodiče mají **rozhodující úlohu ve výchově dítěte**. Rodiče pak mají být všestranně **příkladem svým dětem**, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině. Škola by měla hned na začátku školního roku **informovat rodiče o programu proti šikanování**.

Když rodiče přijdou žádat o pomoc ohledně šikany svého dítěte, je nutné rodiče **v klidu vyslechnout, nechat vymluvit, nepoučovat, aktivně naslouchat**. Je potřeba se umět doptat na důležité informace. Podezření nebo tvrzení rodičů, že je jejich dítě šikanováno, se nesmí nikdy podcenit a je potřeba účinně a bezpečně situaci prošetřit. **Škola nezve rodiče protagonistů šikany do školy, když ještě šikana není vyšetřena**. V praxi se vyskytuje **závažná chyba**, kdy si ředitelé pozvou najednou rodiče údajných obětí a údajných agresorů, podezřelé žáky, některé pedagogy a **vyšetřují situaci se všemi najednou, případně pořizují video nebo audio záznam**.

Rozhovor s rodiči oběti probíhá individuálně. U počáteční šikany, která se dá vyšetřit během jednoho nebo dvou dnů, obvykle proběhne až po jejím vyšetření. Úkolem je **rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy** a domluvit se na dalších opatřeních. Někdy je užitečné připravit rodiče oběti i na třídní schůzku, kde bude podána informace o řešení šikany.

Vážnou **chybou je neinformování rodičů** o řešení šikany. Chybou je taktéž nepřipravená třídní schůzka a opakované řešení šikany s rodiči, což vede k eskalaci destruktivních procesů a negativních emocí.

Ve všech případech je potřeba informovat rodiče, že ve třídě byla šikana a škola ji řešila. U počáteční šikany zpravidla stačí podat informaci na pravidelné schůzce, u pokročilé šikany je na místě svolat schůzku mimořádnou. Vždy je důležité, aby byl na schůzce přítomný školou pověřený a vyškolený pedagog pro prevenci a řešení šikany (případně i externí odborník).

Nápravná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná i mimořádná nápravná opatření, z nichž některá přicházejí při šikanování v úvahu:

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy;
- snížení známky z chování, převedení do jiné třídy
- podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy (nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku)
- individuální výchovný plán agresora
- doporučení rodičům spolupráci s SV, návrh OSPOD – práce s rodinou, PČR

Právní odpovědnost školy

Škola má odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. **Z tohoto důvodu pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc**.

Škola má **ohlašovací povinnost při výskytu šikany** (podle závažnosti zákonný zástupce, Policie ČR, OSPOD).

Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určují její závažnost.

Projevy kyberšikany

- Pomlouvání, zastrašování, urážení, zesměšňování (prostřednictvím e-mailu, SMS zpráv, v chatu nebo diskuzích)
- Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a následné zveřejňování -s cílem poškodit zachycenou osobu
- Vytváření internetových stránek, které urážejí, pomlouvají či ponižují konkrétní osobu
- Zneužívání cizího účtu
- Vydírání pomocí mobilu nebo internetu Obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním
- Zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť
- Vyloučení z virtuální komunity

Znaky kyberšikany

- Anonymita útočníků – přezdívka, neznámá e- mailová adresa,
- Nemožnost schovat se do bezpečí domova
- Původce bývá fyzicky, psychicky slabý jedinec, oběť kyberšikany, člověk, který má málo kamarádů, je na virtuálním světě závislý.
- Agresor je ve virtuálním světě schovaný a může se chovat jinak než by se choval v reálném světě – udává jiný věk, pohlaví, bydliště....
- Oběti kyberšikany jsou často uzavřené do sebe, nekomunikují s okolím, špatně se rozpoznává (u šikany vidíme modřiny, roztrhané oblečení...)

Formy kyberšikany

Přímá – agresor útočí na oběť přímo, zveřejní fotografie, videa

Nepřímá- agresor využije účet oběti k napadání ostatních

S přítomností publika (veřejná) – prostřednictvím veřejných komunikačních kanálů (ponižující záznamy oběti, krádež identity, verbální formy)

Bez přítomností publika (soukromá) – prostřednictvím soukromých komunikačních kanálů (soukromý chat v rámci sociálních sítí) – výměna intimních materiálů dobrovolná nebo pod nátlakem, vydírání, vyhrožování)

Prevence kyberšikany

- Zvolit správné heslo
- Zabezpečit účty
- Nesdělovat o sobě mnoho konkrétních informací
- Nereagovat na podezřelé vzkazy a zprávy
- Seznámit se s pravidly používaného chatu
- Ctít ostatní uživatele
- Rozmyslet co komu napsat
- Svěřit se, pokud se na internetu setkám s něčím zvláštním (není mi příjemné, vyvolá strach)

Postup školy v případě kyberšikany

Zajistit podporu a bezpečí oběti - zachovat klid, zklidnit oběť

Zabránit pokračování- odstranit závadný obsah z internetu s pomocí IT odborníka, poskytovatele on-line služby, administrátorem služby

Zajistit důkazní materiály- v případě uzavřené skupiny útočníků kontaktovat pracovníky projektu E-bezpečí, projektu Seznam se bezpečně nebo oddělení informační kriminality PČR (může získat důkazní materiál jinými cestami); využití při vyšetřování, komunikaci s rodiči agresorů a obětí; zajistit bezpečnost svědků

Incident vždy vyšetřit- sami nebo s pomocí externích institucí

Informovat rodiče- oběti i agresora, seznámení s postupem řešení na úrovni školy; nespadá – li do kompetence školy(útok mimo vyučování – možnost využití právních služeb, škola nemůže

potrestat)

Konzultace řešení s dalšími institucemi

Žádat konečný verdikt a informace – od zainteresovaných institucí PPP, OSPOD, PČR, od rodičů

Zvolit odpovídající opatření- potrestání v souladu se školním řádem, dle scénáře pro šikanu,

Realizovat preventivní opatření- projektové dny, hraní rolí v rámci výuky, vztahy mezi žáky

Ohlašovací povinnost školy při výskytu šikany/ kyberšikany

-Šikana a kyberšikana v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností nebo poskytování školských služeb - § 21 odst. 2 školského zákona (oznámení zákonnému zástupci útočníka a oběti)

- **OSPOD**- dítě je ohroženo proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo že se ohrožuje svým chováním samo-§ 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (Zákon č. 359/1999 Sb., 2012); v případě šikany všechny případy, které škola oznámila policii nebo státnímu zástupci a případy, které oznámeny nebyly, protože nebyl zákonný důvod

- **PČR**- jednání, které naplňuje znaky přestupku nebo trestného činu

- **Zřizovatel školy** – v případě závažného stupně šikany/kyberšikany

7. Rizikové chování

Rizikové chování v dopravě

Jedná se o chování v rozporu s pravidly, agresivní chování, neočekávané (nebo nezvyklé chování)

Obecně lze charakterizovat jako takové jednání, které vede v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím.

Kritéria dělení:

- a) cílová skupina - motorizovaní a nemotorizovaní účastníci dopravy (chodec, cyklista, cestující MHD, spolujezdec, řidič mopedu nebo motocyklu)
- b) věk - 1. stupeň ZŠ – chodec, cyklista, MHD
2. stupeň ZŠ – cyklista v městském provozu
3. střední škola – moped, motocykl, spolujezdec
- c) typ RCH – 1. vlivem NL (alkohol, jiné drogy)
2. neznalost dopravních předpisů
3. osobnostní faktory- agresivní jednání, vzrušující zážitky, depresivita, přeceňování schopností

V rámci preventivních aktivit v dopravě předcházíme:

-nehodám

-úrazům

-ztrátám na životech

-psychickým traumatům

-materiálním škodám

-ničení životního prostředí

Nejúčinnější prevence ve školách - dopravní výchova (MŠ až první ročník SŠ)

- besedy, PC hry, sociální hry, ilustrované materiály, dopravní hřiště, exkurze

- implementace DV do ŠVP

Nevhodné postupy – forma zastrasování (multimediální masové akce - prezentace negativních dopadů RCH v dopravě)

Úrazy ve škole

Škola je po domově a sportování třetím nejčastějším, kde dochází k úrazům. Stávají se v hodinách, o přestávkách, v jídelně, při tělesné výchově, pracovních činnostech, při pobytu v přírodě a také při cestě do školy a ze školy.

Prevence

- chodit včas do školy, když dítě spěchá, je méně soustředěné
- nacvičit s dětmi bezpečnou cestu do školy a uvědomění si možných rizik
- správné oblečení pro sport a Tv (sportovní oblečení a obutí, sundat šperky, rozcvičení, nářadí pod dohledem)
- dozory o přestávkách
- vysvětlit proč se nehoupat na židli, neskákat po lavicích a schodech, nehonit se ve třídě atd.
- do školy nepatří nůž, kuličková pistole ani jiné zbraně
- naučit děti, jak se správně chovat při jídle, vysvětlit jim, proč je to nutné
- před každou činností provést poučení

Dojde-li k úrazu

Poskytnout 1. pomoc, v případě drobného poranění provést ošetření

Informovat vedení školy

RZS- volat v případě vážnějšího poranění, které vyžaduje lékařské ošetření (155), **informovat** rodiče

Zapsat do knihy úrazů- co, kdy, kde jak, při jaké činnosti, svědci události, způsob ošetření

Syndrom týraného dítěte - CAN

Jakákoliv forma týrání, zneužívání a zanedbávání dětí. Nejčastěji dítě poškozují rodiče a členové rodiny.

Fyzické týrání – bití, agresivní formy napadání, viditelné známky týráním těle dítěte

Zanedbávání – hlad, podvýživa, špatná hygiena, nevhodné oblečení, chudá slovní zásoba atd.

Sexuální zneužívání – sexuální čin nebo chování k uspokojení potřeb zneuživatele

Cíl řešení - předejít vzniku traumatizace dítěte, zabránit pokračování a zabránit rozvoji dlouhodobých zdravotních, sociálních a psychologických následků

Postupy řešení

MP, VP, TU – spolupracují (dozvíím se od dítěte, spolužáků, jiné osoby)

VŠ – **informovat u každého podezření a výskytu**

ŠPZ, pediatr – spolupracují se školou

OSPOD – při podezření

PČR – pokud je jisté, že byl spáchán trestný čin

Rodiče – zpočátku chtít od rodičů pouze okomentovat problémy, které učitel vyzoroval, pokud se situace nezlepší, kontaktovat odborníky

Zákonná ohlašovací povinnost školy

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník v § 364 až 368 - stanovuje povinnosti, které má každá fyzická osoba v případě podněcování, schvalování, nadřezování, nepřekážení a neoznámení trestného činu.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí chrání učitele při jeho postupu na ochranu práv dítěte. Je zde přímo vyzván k tomu, aby v případě podezření na týrání žáka kontaktoval odborníky.

Sebepoškozování

Autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou, maladaptivní odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody. Smrt při sebepoškozujícím aktu na rozdíl od sebevražedného pokusu není v naprosté většině případů motivem a cílem jednání (ač je ve skupině poškozujících se dětí a mladistvých statisticky osmkrát vyšší výskyt sebevražd než v běžné populaci).

Nejčastějším místem poškození bývají ruce, zápěstí, stehna (povrchové rány až trvalé znetvoření).

Často se objevuje u mladých s disharmonickou osobností, poruchami příjmu potravy a posttraumatickou stresovou poruchou, příčinou bývá pocit ztráty a opuštění, pocit studu, kritika, zlost na sebe a smutek

Nejčastější způsoby sebepoškozování

- řezání (žiletka, střep)
- pálení kůže
- škrábání
- píchání jehlou
- rozrušování hojících se ran
- kousání, údery, nárazy
- dloubání, tahání a trhání kůže a vlasů, ochlupení

Postupy řešení

Řeší- VP, psycholog, TU, ŠPZ, pediatr, pedopsychiatr, event. OSPOD

Přímé riziko závažného ublížení, ohrožení života

-Psychiatrické oddělení spádové nemocnice, nejbližší psychiatrická léčebna – i nedobrovolně, po konzultaci

Není aktuální riziko závažného ublížení

- Psychiatrická, psychologická ambulance s doporučením lékaře žáka, objednání rodiči
- Krizová centra- není třeba doporučení, domluva je vhodná, ale není nutná
- Linky důvěry

Záškoláctví

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka základní či střední školy při vyučování (absenci žáka omlouvá pedagogický pracovník, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy, která musí být uvedena ve **školním řádu** - Školský zákon § 30). Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku a povinnost žáků do školy chodit řádně a včas.

Kategorie záškoláctví

- pravé záškoláctví- (žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že chodí)
- s vědomím rodičů- (skryté)
- s klamáním rodičů- (zdravotní obtíže)
- útěky ze školy- (interní- žák přijde, nechá se zapsat, odejde a zase se vrátí, zůstane v budově nebo ji opustí)
- odmítání školy- (psychické obtíže v souvislosti s učivem, strach ze šikany, školní fobie nebo deprese)
- pozdní příchody- nepřítomnost není cílem žáka ani rodičů

Postup řešení v případě neomluvené absence žáka

Zákonný zástupce - musí žáka omluvit do 3 dnů, omlouvá TU

Časté absence – lze v určitých případech požadovat jako součást omluvenky potvrzení ošetřujícího lékaře

Neomluvená a zvýšená omluvená absence – TU informuje VP

Do 10 hodin – pohovor rodičů s TU, zápis podepsat, kopii rodič

Nad 10 hodin – výchovná komise-svolá ŘŠ, dle závažnosti se účastní ŘŠ, TU, VP, zástupce OSPOD, MP
zákonný zástupce, zápis z jednání podepsaný, kopie rodiči

Nad 25 hodin – oznámení s dokumentací OSPOD

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen „školský zákon“), ve znění pozdějších předpisů, stanovuje v § 22 povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků, kdy žáci a studenti jsou povinni řádně docházet do školy nebo školského zařízení a řádně se vzdělávat; dodržovat školní a vnitřní řád, předpisy a pokyny školy a školského zařízení o ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni; plnit pokyny pedagogických pracovníků škol a školských zařízení vydané v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem.

PAS

Charakteristika poruch autistického spektra

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. V současné době hovoříme souhrnně o poruchách autistického spektra a rozlišujeme je podle míry podpory, kterou jedinci potřebují, nově jsou východiskem také klasifikace stupně postižení intelektu a funkční komunikace (viz 11. revize Mezinárodní klasifikace nemocí, jejíž předpokládaná platnost v ČR je v roce 2022). V praxi se stále můžeme setkat s označením pervazivní (všepronikající) vývojové poruchy a s vydělováním jednotlivých diagnostických kategorií, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom, jiné pervazivní vývojové poruchy, pervazivní vývojová porucha nespecifikovaná (10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí).

Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- sociální interakce a sociální chování
- verbální i neverbální komunikace
- oblast představitosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit

Stupeň závažnosti poruch bývá různý, typická je také značná variabilita projevů. I v případě nejlehčích forem postižení je zhoršena sociabilita a ztíženo zařazení jedince do společnosti.

Specifika v chování žáků s poruchou autistického spektra

Chování a projevy každého dítěte, žáka, studenta (dále jen „žák“) s PAS mohou být značně různorodé. Některé schopnosti a dovednosti mohou odpovídat věku, jiné jsou výrazně opožděné nebo nerozvinuté. U žáků s PAS se lze setkat s různou úrovní intelektových schopností (mentální retardace; průměrné intelektové schopnosti s nerovnoměrným vývojem; nadprůměrné nadání), je tedy důležité individualizovat přístup ke vzdělávání pro každého žáka.

Základní specifika v chování lze popsat na základě diagnostické triády, jelikož právě v daných oblastech se nejvíce projevují:

Specifika v sociální interakci a sociálním chování

U jedinců s PAS shledáváme problémy v porozumění sociálním situacím nebo sociálním vztahům. Setkáváme se s různým stupněm zájmu o sociální kontakt (např. žáci mazliví; pasivní; neteční; aktivní; zdrženliví; nejistí a neschopní přiměřeně navázat kontakt; fixovaní na blízké osoby). Zároveň platí, že se tito jedinci často nedostatečně orientují v důsledku specifických problémů v mezilidských vztazích a sociálních situacích, nedokáží dobře porozumět verbální i neverbální komunikaci, mají problémy s neustálými změnami. To vede k tendenci ritualizovaného chování s prvky stereotypie (např. potřeba jíst stále stejné jídlo; dodržovat stále stejnou trasu cesty), což se následně odráží v jejich chování.

V rámci přístupu k jedincům s PAS se tedy snažíme o vysvětlení situací a objasnění toho, co je v dané situaci žádoucí (funkční) reakce a co nežádoucí reakce. V neposlední řadě je třeba zohlednit i odlišnosti v porozumění emočního prožívání vlastního i druhých lidí. Jedinci s PAS mají velké obtíže s empatií (vcítění se do prožívání druhých), což může vést k problémům v pochopení příčin a záměrů chování druhých lidí.

Specifika ve verbální i neverbální komunikaci

Jedinci s PAS vykazují různé obtíže v komunikaci a vývoji řeči (mutismus; dysfázii; echolálii; verbalismus; agramatismus; ulpívání na tématu hovoru; repetitivní doptávání), ale také rozvinutou slovní zásobu včetně jazykového nadání nebo naopak úplnou absenci řeči. Často se setkáváme s tím, že i když je řeč rozvinuta, objevují se problémy v komunikaci (např. žák verbálně komunikuje, ale nedokáže sdělit svá přání, pocity; není schopen užívat neverbální komunikační prostředky, jako např. výraz obličeje, oční kontakt, postoj těla či gesta). Primárně je tedy důležité zaměřit se na rozvoj tzv. funkční komunikace, aby žák dokázal komunikovat své potřeby, a současně bylo zřejmé, že rozumí sdělení pedagoga nebo jiných dospělých osob. Je možné využívat různé metody alternativní a augmentativní komunikace.

Specifika v oblasti představitosti a hry, chování (repetitivní vzorce chování), zájmů nebo aktivit

Menší flexibilita myšlení, problémy v oblasti představitosti ovlivňují oblast zájmu, her a aktivit, která bývá u žáků s PAS narušena. Častým projevem jsou neobvykle silné či zvláštní zájmy (např. oblíbené předměty, hračky; činnosti; pohádky; televizní reklamy; témata), omezená schopnost spontánně sdílet s ostatními vrstevníky radost a zájmy či rigidní a kompulzivní chování. Četnost takového chování se zvyšuje při nadměrné stresové zátěži či emočně náročných situacích (i při projevech radosti). Setkáváme se také se stereotypními nebo repetitivními motorickými pohyby (např. poskakování; mávání rukama; kývání tělem; kroucení prstů před obličejem).

Specifika v oblasti smyslové percepce

Ač se tato specifika nezařazují do základní diagnostické triády, jsou dalším významným faktorem, který může ovlivnit začlenění žáka s PAS do běžné třídy (např. hypersenzitivita na zvuky, vůně, chutě nebo taktilní podněty). Např. hlasité zvuky mohou u žáků vyvolávat až fyzickou bolest, setkáváme se s nesnášenlivostí k určitým druhům materiálů nebo i určitým typům jídla. Na druhou stranu mohou mít někteří jedinci zvýšený práh bolesti, nemusí reagovat na bolest, zranění. Objevuje se také zraková fascinace světly nebo pohybem. Specifické vnímání tedy můžeme najít u všech smyslových modalit.

V následujících kapitolách ukážeme, jak se zmíněná specifika mohou promítnout ve fungování žáka ve škole. Jednotlivé informace slouží pro základní orientaci při práci se žákem s PAS a mohou fungovat také jako samostatné dokumenty (viz příloha č. 2 a příloha č. 3), proto se může stát, že se v některých aspektech překrývají.

Zásady přístupu při výchově a vzdělávání žáků s PAS

Při zařazování žáků s PAS do škol bychom měli respektovat základní zásady přístupu, abychom umožnili žákovi lépe porozumět systému a pravidlům školy. V podstatě jde o to, aby bylo školní prostředí pro žáka pochopitelné, bezpečné a uměl se v něm orientovat.

Zásada přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti

Většina žáků s PAS potřebuje větší míru struktury prostředí a činností, aby mohla kvalitně a srozumitelně pracovat. Předvídatelnost a pravidelnost denních činností je pro žáky s PAS, pro které je charakteristická potřeba určité míry ritualizace, zárukou vykonávání rutinních činností. Neznámé a nečekané události u nich mohou vyvolat stres a nejistotu, což může vést k úzkosti, problémovému chování nebo k výkyvům či selhání v obvykle zvládaných činnostech.

Zásada strukturování pracovního dne a činností

Pro žáky s PAS mohou být důležitým pomocníkem plány dne, psané připomínky a pravidla (např. před obědem si myji ruce), popisy školních situací (např. při zvonění bych měl být ve třídě; postavím se, když vstoupí učitel). V závislosti na povaze a závažnosti PAS je v období adaptace na školní prostředí vhodné výrazně podpořit strukturalizaci prostoru, činností a času (např. denní režim; rozvrh vyučovacích hodin; strukturovaný plán vyučovacích hodin). Uplatnění uvedených principů pomáhá žákovi s PAS nalézt odpověď na otázky: kde a kdy bude; co dělá; jak to má dělat; jak dlouho to bude trvat; proč to dělá. Strukturujeme žákovi čas, prostředí, ve kterém se pohybuje, i jednotlivé činnosti (např. oblékání). Používáme strukturu pracovního programu, rozvrh dne, strukturu řešení úkolu (např. přečtu si zadání; napíši si otázku, na kterou mám odpovědět; zapíši si postup; vypracuji úkol; napíši výsledek; podtrhnu). Můžeme využít i strukturované pracovní listy, krabice s vnitřní strukturou, strukturované činnosti s vizualizací jednotlivých kroků (více viz Čadilová, Žampachová, 2008).

Zásada jasné a konkrétní motivace

Žáci s PAS musí rozumět smyslu vykonávaných činností. Sociální motivace zpravidla nefunguje, vzhledem k omezené schopnosti empatie. Pokud jsou žáci pro vykonávané činnosti vhodně motivováni, je možné udržet jejich pozornost a soustředění na práci. Při ztrátě motivace rapidně klesá i schopnost soustředění. Jak již bylo uvedeno, motivace by měla být konkrétní, dosažitelná a jasně vztažená k vykonávané činnosti.

Jednou z forem práce s motivací žáka je využití jeho silných stránek, které může být spojeno s poskytováním určitého motivujícího druhu odměny (např. žák může vykonávat aktivity, které jsou ve spektru jeho zájmů; v různých typech úkolů lze využít oblíbené předměty/témata žáka, např. při oblíbené hasičů zadáváme žákovi čtení a matematické úlohy o hasičích).

Zásada klidného a empatického přístupu

S ohledem na specifika v chování a komunikaci žáků s PAS (např. nevhodné poznámky; netaktní přímočarost; otázky mimo kontext; banální výroky; úzkostné reakce při setkáních s novými lidmi; vulgární vyjadřování; odborné otázky) je nezbytné reagovat na uvedené projevy s pochopením.

Zásada dodržování časové souslednosti úkolů

Činnosti realizované se žáky s PAS by měly probíhat podle pravidel zřejmých žákům, neboť jestliže se často mění plánované činnosti a nerespektují se stanovená pravidla, dochází u žáků k nejistotě. V případě, že je třeba změnit původně nastavený harmonogram a postup práce, je nezbytné změnu žákovi vysvětlit. Pokud je potřeba, můžeme využít i formu vizualizované informace. Tam, kde se dá očekávat změna v zažitém režimu (např. výlet; exkurze; suplování), je vhodné ji nejen dopředu sdělit, ale také počítat s možností alternativního řešení pro žáka s PAS.

Zásada vyšší míry vizuální podpory

Vizuální podpora pomáhá většině žáků při učení a vstřebávání nových informací. Pro většinu žáků s PAS je vizuální informace nezbytnou podporou pro pochopení významu předávané informace. Pokud chceme, aby si žák s PAS osvojil pracovní činnost, je vhodné ji názorně demonstrovat, rozepsat v bodech nebo rozkreslit (využít tzv. schémata postupů). Postupně lze proces zjednodušovat a doplňovat verbálním vysvětlením.

Zásada posilující koncentraci pozornosti

Při zvýšeném motorickém neklidu lze umožnit žákovi s PAS manipulaci s předmětem, nebo realizovat činnost, která neruší ostatní a žákovi umožňuje soustředění, jako je např. mačkáací míček, provázek, gumička. Je dobré podporovat také aktivity, které žákovi s PAS umožní střídání pohybu v hodině, jako je např. rozdávání papírů a sbírání sešitů. Pro zlepšení kvality pozornosti je důležité pravidelné a vyvážené střídání odpočinku a činnosti.

Zásada srozumitelného nastavování sociálně komunikačních pravidel a zvládnání situací, které vyžadují praktickou zkušenost

U žáků s PAS shledáváme odlišnosti v oblasti komunikace. Je důležité vědět, jaký způsob komunikace žák upřednostňuje, jaké je jeho porozumění řeči. Dochází také k odlišnému chápání některých projevů v komunikaci, zvláště pak ironie, sarkasmu či metafory. Mnohdy je důležité upozornit žáka na zdánlivě všeobecně známé skutečnosti (viz Desatero komunikace se žákem s PAS ve škole).

Zásada střídání pracovních činností a odpočinku

Možnost odpočinku a relaxace je důležitá pro prevenci vzniku nežádoucího chování či vzniku afektu způsobeného únavou a „přetažením“, tlakem na výkon, protože navozuje zklidnění a předchází stresu. Pro odpočinek žáka je vhodné vymezit konkrétní prostor i čas.

Obecně platná pravidla dodržování bezpečnosti při výuce, o přestávkách, při pohybu v prostorách školy i mimo ni, při odborném výcviku atd., vymezená v příloze č. 14 **Rizikové chování v materiálu „Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28)“**, jsou doporučující pro všechny skupiny dětí, žáků a studentů, tedy i pro děti, žáky a studenty s PAS.

V prostředí školy se snažíme **předcházet** vzniku problémového chování a krizových situací u žáků s PAS. Krizové situace u žáků s PAS jsou obvykle důsledkem podcenění některých specifík v jejich chování, např. **neporozumění právě probíhající situaci, pocit nepochopení nebo naopak potřeba zvýšené pozornosti.**

1) V případě agresivního chování žáka (např. brachiální agrese; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy), na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním), popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky);
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližujeme, ale pouze do bezpečné vzdálenosti. Je také vhodné udržet mezi žákem a námi ochrannou bariéru (např. školní lavice);
- pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí);
- snažíme se, aby se žák posadil např. na zem, na židli, na koberec a pokračujeme v jeho zklidňování;
- pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

PLÁN A – ODVEDENÍ ŽÁKA

- vyučující zajistí bezpečnost žáků ve třídě a podle předem nastavených pravidel v Krizovém plánu požádá o spolupráci další pedagogické pracovníky tak, aby bylo možné převést žáka v akutní krizi do klidného a bezpečného prostředí,
- vyučující vyčká momentu uklidnění žáka. Následně uplatňuje prvky motivace ke znovunavrácení žáka do učebního procesu, případně při přetrvávajícím afektu je informován zákonný zástupce žáka nebo je zavolána Zdravotnická záchranná služba.

PLÁN B – ODVEDENÍ TŘÍDY

- v případě, že chování žáka s PAS je natolik ohrožující, že není možné jeho převedení do jiného prostoru školy, vyučující opět zajistí spolupráci s určenými pedagogickými pracovníky školy dle pravidel nastavených v Krizovém plánu a zajistí bezpečné přesunutí žáků třídy do náhradních prostor,
- pokračuje snaha o zklidnění žáka, pokud se zklidnění žáka nedaří, je třeba upozornit zákonného zástupce, případně požádat o odbornou pomoc (Zdravotnická záchranná služba).

2) V případě autoagresivního chování žáka (např. kousání se; bouchání se do hlavy; bití hlavou o stěnu/o zem; vytrhávání si vlasů):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáků ze třídy). Na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem, snažíme se ho uklidnit;
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se přibližujeme k žákovi (do bezpečné vzdálenosti), snažíme se autoagresivní chování zastavit (vždy je třeba nutně vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí), např. vzít žáka za ruce, navázat oční kontakt, nabídnout alternativu (změnu situace);
- v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

3) V případě vzniku rizikové situace mimo budovu školy (např. vycházka; školní akce)

- povinností pedagogického pracovníka je chránit bezpečí a zdraví žáka i mimo budovu školy/školského zařízení, kdy provádění této zásady má svůj odraz ve školském zákoně a dalších prováděcích předpisech. Jedná se např. o pravidla, která se týkají pedagogického dohledu nad žáky v případě výuky mimo místo, kde se obvykle uskutečňuje vzdělávání (např. § 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje, že při akcích mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví žáků připadnout více než 25 žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ředitel školy);

- pedagogický pracovník by měl při mimoškolních akcích zohlednit specifika projevů žáka s PAS (např. pro některé žáky s PAS může být cestování v MHD v dopravní špičce spouštěčem problémového chování);
- jestliže přeci jen dojde ke krizové situaci, snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům, žáka s PAS se snažíme verbálně uklidňovat, zastavit ho, přimět ho, aby se posadil, fyzicky blokuje cestu k silnici a dalším nebezpečným místům (např. vodní plocha, koleje);
- je také vhodné zajistit, aby se do řešení situace nezapojovali kolemjdoucí a ostatní neznámé/nepoučené osoby;
- čekáme, až afekt u žáka s PAS zeslábně, informujeme o situaci školu a zákonné zástupce žáka, dohodneme se na dalších krocích;
- v případě, že je situace i nadále vážná, kontaktujeme Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

PLÁN C – SCÉNÁŘ MIMOŠKOLNÍCH AKCÍ

- pokud se žák účastní mimoškolní akce (např. divadelní představení; výstavy; besedy; návštěva knihovny; školní výlety; exkurze), musí být o času konání, průběhu a náplni včas informován samotný žák i jeho zákonný zástupce. -
- mimoškolní akce se žák účastní po vzájemné domluvě třídního učitele a zákonného zástupce, s přihlédnutím ke specifickým projevům žáka s PAS v chování, k aktuálnímu stavu žáka a charakteru akce;
- po dobu mimoškolní akce se pedagogický pracovník věnuje zejména zabezpečení bezpečí žáka s PAS i ostatních žáků, snaží se předcházet krizovým situacím;
- v případě problémového chování realizuje pedagogický pracovník krizový scénář dle pravidel popsaných v Krizovém plánu, případně postupuje obdobně jako v plánu A. Každá taková situace by měla být následně zaznamenána, měly by být zachyceny její příčiny, průběh a postupy při řešení, zároveň by se mělo zaznamenat, zda a případně co napomohlo k řešení situace.

Poruchy příjmu potravy

Mentální anorexie a bulimie představují ve svých projevech mezní polohy jídelního chování od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené se zvracením nebo jinou nevhodnou kompenzací energetického příjmu. Pro obě poruchy je příznačný nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem a nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení. Další psychické a zdravotní problémy většinou souvisí s mírou podvýživy a s intenzitou užívaných „metod“ na zhubnutí. Vzhledem k tomu, že jde o poruchy příznačné pro období dospívání, zasahují tyto problémy do formování osobnosti nemocného a ovlivňují jeho pracovní a sociální dovednosti.

Prevence

- Výchova k přiměřenosti a umírněnosti v postojích.
- Nebezpečí jednostranných a extrémních postojů ve výživě, životním stylu, sportu.
- Dobrá školní jídelna, omezení automatů se sladkostmi a slazenými nápoji.
- Nebezpečí a neúčinnost redukčních diet.

Postupy řešení

- Pediatr, rodiče** – dítě výrazněji hubne, opakovaně bylo přistiženo při zvracení (stačí informace od vrstevníků)
Známky sebepoškození
- Učitel, škola** – zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem

Hazardní hraní

Jako **hazardní hraní** (gambling, patologické hráčství je oficiální psychiatrickou diagnózou) lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. To s sebou přináší širokou škálu dalších rizik.

U mladých lidí častým jevem **on-line hazardní hra**.

Prevence

- netolerovat hazardní hru ve škole a v okolí školy
- blokování hazardních serverů, zabezpečený internet ve škole
- jasná pravidla pro používání informačních technologií (chytré telefony, tablety)
- preventivně zapojit rodiče

Postupy řešení

Rodiče – informovat při podezření na hraní u nezletilého žáka – TU, VP, MP

OSPOD – rodiče odmítají spolupracovat, ve vážných případech povinnost nahlásit

VŠ – informovat při podezření na spáchání trestného činu (krádež, podvod, ublížení na zdraví) v souvislosti s hazardním hraním, vyhotovit zápis

PČR – povinnost školy informovat, v případě zletilého žáka by mohla škola informovat i rodiče

Adiktologické služby - doporučit

Alkohol

Alkohol je v západní společnosti tzv. legální návykovou látkou. V ČR je dlouhodobě nejvíce užívanou návykovou látkou. Podle zákona je možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. osobám od 18 let věku. Většina dětí školního věku má první zkušenosti s alkoholem mezi 11. a 13. rokem.

Za jediný bezpečný vzorec užívání alkoholu pro děti je možné považovat **abstinenici**, tedy zdržení se pití až do dospělosti.

Prevence

1. stupeň

- informace o rizicích a účincích alkoholu přiměřené věku, zkušenostem a postojům k jeho užívání
- upevnění zdravých postojů, osvojení si dovednosti odmítání

2. stupeň

- zabránit rizikovému a pravidelnému užívání alkoholu
 - posilovat dovednosti k odmítání a schopnost čelit tlaku vrstevníků
 - poskytovat pravdivé informace o alkoholu, účincích a rizicích
- SŠ
- rozpoznat vlastní motivaci k užívání alkoholu
 - pochopit osobní hodnoty vztahující se k rizikovému chování (zdraví, svoboda, odpovědnost, vztahy)
 - pochopit rizika spojená s užíváním alkoholu, rozvoj závislosti
 - změnit chování směrem k abstinenci

Postupy řešení

Žák, student přinesl alkohol do školy

- jde o porušení školního řádu, postup podle §31 zákona č. 561/2004 Sb., žákovi nelze prohledávat věci
- nezletilý žák – spolupráce s rodiči
- zjistit kde získal – v obchodě – vyrozumět PČR, vyzvat žáka k vydání, možné uplatnit sankce ŠŘ
doma – probrat s rodiči, opakovaná situace- oznámit OSPOD
- rodiče nespolupracují - oznámení PČR

Požítí alkoholu ve škole

- zabránit v další konzumaci
- při intoxikaci - poskytnout první pomoc
- při ohrožení života- RZS
- stav vylučující vzdělávání – kontaktovat zákonné zástupce k vyzvednutí žáka (kde vzalo alkohol, proč konzumuje ve škole)
- řešíme podle ŠŘ se zákonnými zástupci
- opakované porušení – OSPOD a PČR (§ 204 trestního zákona)

Žák, student nabízí ve škole alkohol žákům

- přivolat PČR k prošetření události (§ 204 trestního zákoníku, není zde ale povinnost jednání přerušit ani oznamovací povinnost
- vyrozumět zákonné zástupce u nezletilého žáka
- RZS- v případě ohrožení života a zdraví dítěte
- vyrozumět OSPOD (dítě požívající alkohol-§ 6 zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, podléhá oznamovací povinnosti)

OPL

Psychoaktivní látky

Označujeme chemické látky primárně působící na CNS, kde mění mozkové funkce a způsobují dočasné změny ve vnímání, náladě, vědomí a chování. Mnohé z nich jsou návykové.

Návykové látky

- Konopné drogy – (marihuana, hašiš, hašišový olej - THC)
- Těkavé látky – (uživatelé – ředidla, rozpouštědla, lepidla, plynné látky)
- Stimulační látky - (pervitin – metamfetamin, kokain)
- Opioidy – (léky proti bolesti – morfin, kašlí – kodein, nelegální heroin)
- Halucinogeny – (ketamin, LSD, některými se lze otrávit)
- Zneužívání léků – (sedativa, hypnotika, anxiolytika)
- Nové syntetické drogy – (extáze)
- Kombinace návykových látek – (alkohol a marihuana)

Prevence

- Vytvořit podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolní činnosti.
- Zajistit ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí.
- Školním řádem školy a vnitřním řádem školského zařízení (dále jen „školní řád“) jasně vymezit zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich vnášení do školy.
- Poskytovat žákům a zákonným zástupcům nezletilých žáků nezbytné relevantní informace.
- Poskytovat žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
- Působit preventivně na žáky v oblasti užívání návykových látek.
- Do veškerých poučení o ochraně zdraví zakotvit informace o rizicích užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech činnostech souvisejících se školními aktivitami.
- Poskytovat žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i zákonným zástupcům nezletilých žáků, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
- Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek, jejich vnášením nebo distribucí je třeba spolupracovat s dalšími zainteresovanými institucemi a orgány – externími subjekty realizujícími primárně preventivní programy, školskými poradenskými zařízeními, Policií ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) apod.
- V případě externích subjektů realizujících preventivní programy ve školách a školských zařízeních preferovat programy, jejichž odborná způsobilost byla ověřena nebo certifikována a efektivita programů je vyhodnocována.
- V případech, které stanoví zákonné předpisy, plnit ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností a zákonným zástupcům nezletilého žáka.

Postupy řešení

Konzumace NL ve škole

- zabránit v konzumaci
- odebrat za přítomnosti další osoby (obálka, přelepit – podpis svůj, svědka, žáka)
- je-li žák ohrožen na zdraví nebo životě – RZS + PČR
- není-li žák ohrožen
- sepsat stručný záznam s vyjádřením žáka, přítomnost svědka
- bezodkladně informovat vedení školy
- záznam předá ŠMP
- vyrozumět zákonné zástupce k převzetí žáka, odmítnou-li nebo je nelze sehnat – součinnost PČR a OSPOD
- ohlásit konzumaci NL zákonným zástupcům i v případě, že je žák schopen výuky

Distribuce NL ve škole

- PČR – je-li důvodné podezření z distribuce
- překazít – povinnost z hlediska trestního zákoníku (podezření ze spáchání trestného činu)

Přechovávání NL ve škole

- PČR v případě podezření (podle množství přestupek, trestný čin, nezletilý žák – provinění)
- izolovat žáka pod dohledem do příjezdu PČR (neprovádět osobní prohlídku nebo prohlídku věci)
- zajistit látku a předat PČR
- zákonný zástupce a OSPOD - je-li žák mladší 18 let
- provést záznam

Nález NL ve škole

- látku nezkoumat, nic s ní nedělat
- vedení školy a PČR
- nemůže-li PČR okamžitě - látku do obálky (datum, čas, místo nálezu), přelepit, razítko školy, podpis pracovníka, trezor, předat PČR
- provést záznam

Tabák

Dochází k fyzické a psychosociální závislosti.
Zápalný tabák – (cigarety, dýmky, vodní dýmky)
Bezdýmný tabák – (šňupací tabák, žvýkací tabák)
Elektronické zařízení určená k inhalování – (elektronické cigarety, zahříváný tabák)

Protikuřácký zákon č. 65/2017 Sb. (zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek).

Zákaz prodeje tabákových výrobků

- mimo prodejny specializované na toto zboží
- ve škole a školském zařízení
- v zařízení sociálně-právní ochrany dětí
- na akci určené pro osoby mladší 18 let
- osobám mladším 18 let

Zákaz kouření tabákových výrobků a užívání elektronických cigaret

- ve veřejnosti volně přístupném vnitřním prostoru, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření;
- v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření;
- na nástupišti, v přístřešku a čekárně veřejné dopravy;
- v dopravním prostředku veřejné dopravy;
- ve zdravotnickém zařízení a v prostorech souvisejících s jeho provozem, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření v uzavřeném psychiatrickém oddělení nebo v jiném zařízení pro léčbu závislosti;
- ve škole a školském zařízení;
- v zařízení sociálně-právní ochrany dětí, v provozovně, kde je provozována živnost, jejímž předmětem je péče

o děti do 3 let, v prostoru, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, nebo v zařízení, kde je uskutečňována mimoškolní výchova a vzdělávání, nezařazeném do rejstříku škol a školských zařízení;
-v prostoru dětského hřiště a sportoviště určeného převážně pro osoby mladší 18 let;
-ve vnitřním prostoru všech typů sportovišť;
- ve vnitřním zábavním prostoru, jako je kino, divadlo, výstavní a koncertní sň, sportovní hala, a dále v jiném vnitřním prostoru po dobu pořádání kulturní a taneční akce;
-ve vnitřním prostoru provozovny stravovacích služeb, s výjimkou užívání vodních dýmek;
-v prostoru zoologické zahrady, s výjimkou vnějších prostor, které provozovatel zoologické zahrady ke kouření vyhradí

Postupy řešení

Kouření ve škole

-při zjištění uvědomit pedagogického pracovníka
-vyzvat žáka k vydání tabákových výrobků (bez souhlasu nelze zabavit)
-při zajištění předat proti podpisu zákonnému zástupci (dokument se přiloží k zápisu o zajištění)
-pohovor se žákem (porušení ŠŘ, výchovná opatření, sdělí rizika kouření, motivuje k nekouření)
-informování rodičů, sdělit výchovné opatření
-řešit primárně na úrovni učitel – dítě – rodič
-rodiče nespolupracují – v krajním případě OSPOD

Kouření mimo prostory školy

-PP neuděluje výchovné opatření, může informovat rodiče nebo provést krátkou intervenci u žáka

Extremismus, rasismus

Extremismus

Vědomé chování konané ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, směřující proti základům demokratického ústavního státu.

Rasismus

Poškozuje příslušníky skupin jiného biologického, rasového, národnostního původu na základě přisouzení jim psychické a mentální schopnosti a dovednosti.

Xenofobie

Vyvolání subjektivní obavy z cizosti (jinakosti) ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány.

Antisemitismus

Poškozuje objekt židovského charakteru přisuzováním určité negativní vlastnosti.

Výskyt tohoto rizikového typu chování je pravděpodobný u starších žáků školního věku, učňů a studentů, primitivní rasistické a xenofobní postoje mohou být ale i u dětí předškolního a mladšího školního věku vlivem rodinné výchovy, okolí a reakcí spolužáků.

Prevence

-demokratické hodnoty, principy lidských práv, tolerance
-zjistit postoj žáků a studentů k těmto projevům ve třídě, škole
-negativa těchto projevů spojená s historií i současností
-besedy s angažovanými osobami
-diskuse o problémech souvisejících s těmito projevy
-okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými jejich postoji a názory
-pozvat experty k diskusi se žáky, studenty

Postupy řešení

Informovat rodiče – v případě zjištění hlouběji zakotvených postojů, opakovaných verbálních či vizuálních projevů, účast v partě nebo v případě násilí s možným podtextem uvedených jevů

PČR - v případě podezření na promyšlenou těmito jevy motivovanou činnost (opakované rasistické verbální výpady s vážnými dopady na psychiku) a na takto motivované formy násilí

Vandalismus

Patří mezi rizikové jevy jdoucí proti stávajícím společenským normám. Jedná se o svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku, které nepřináší pachateli žádné materiální obohacení, zpravidla nemá žádný motiv, koná tak pro vlastní potěšení nebo potřebu odreagovat se, často pod vlivem alkoholu nebo drog. Bývá páchan ve skupinách (vrstevnické party). Chování je typické pro dospívající.

Ve školách bývá poškozován školní majetek nebo věci spolužáků až k úplnému zničení, patří sem také sprejerství.

Druhy vandalismu

- hrabivý – rozbíjení automatů – cíl získat peníze
- taktický – upoutat pozornost
- ideologický – upozornit na vlastní postoje nebo požadavky
- mstivý – má podobu odplaty za skutečnou či domnělou křivdu
- odplata za něco – chování učitele, špatná známka
- hravý – sázka, kdo čeho víc rozbije
- zlostný – výraz zloby nebo závisti – ničení drahých aut

Prevence

- pedagogický sbor jednotný v názorech na chování žáků a výchovné postupy
- zavést opatření k motivaci k dobrému chování- (pochvaly, systém odměn za dobrou práci a chování)
- dohled nad žáky i o přestávkách
- přestávkové aktivity
- odpočinková (relaxační) místa
- resocializační pedagogiky (divadlo, sportovní aktivity, muzikoterapie, výtvarné aktivity)
- komunikace se žáky
- příznivé klima ve škole
- netolerance závadného chování
- stanovit podmínky zacházení se školním majetkem, sankce a náhrady do ŠŘ, seznámení rodičů
- návuk zvládnání agresivity, odolnosti vůči stresu
- snažit se zjistit příčinu chování a s ní pracovat

Postupy řešení

Informovat rodiče – nezletilý žák – vždy

zletilý žák – s jeho souhlasem

OSPOD – odmítnutí spolupráce rodičů, opakovaný vandalismus

PČR – pokud nedojde ke smíru (náhrada škody)

Škoda do 5000 Kč – přestupek, od 5000 Kč – trestný čin

Pravdivé informace podávat - rodičům, učitelům, vychovatelům, žákům (překrucování stavu věci)

PPP, SVP - Opakovaný vandalismus (stejný žák), nezletilý i zletilý žák – souhlas rodičů

Krádeže

Za krádež je považováno jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho za účelem si ji ponechat, použít ji, bez vědomí nebo souhlasu majitele. Ve školách se vyskytují z různých důvodů na všech stupních vzdělávání.

Prevence

- vést žáky k povědomí, že krádež je špatný čin a současně protiprávní jednání
- do ŠŘ zapracovat sankce, které škola použije v případě, že se někdo krádeže dopustí

Postupy řešení

MP, VP, VŠ - každou krádeží se zabývat, **vyšetřit** ji - příčina může být polehčující – (donucení někým, kompulzivní porucha)

Záznam – kdo, kdy, kde, jak, proč, čím

Rodiče – poškozený – ihned

zloděj – vždy, po zjištění příčiny

Náprava vztahu – poškozený x zloděj (vrácení věci, omluva, kompenzace)

OSPOD – opakované krádeže, výchovná opatření školy nemají účinek, nedošlo k nápravě

PČR – škoda je menší než 5000 Kč bez použití násilí – přešůpek proti majetku

(§ 50 zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění

škoda od 5000 Kč výše j – trestný čin krádeže (§ 205 trestního zákoníku)

škoda menší než 5000 Kč s použitím násilí (vypáčení, proti osobě) – trestný čin loupeže

Rizikové chování - přehled

RCH	Kdo řeší	Jak řeší	Spolupracující subjekty
Šikana Kyberšikana	TU, MP, VŠ	Zabránit, oznámit, zapsat	PPP, OSPOD, PČR, rodiče, SVP
CAN	MP s VP, TU, VŠ	Překazit, ohlásit, oznámit, zapsat	ŠPZ, pediatr, OSPOD, PČR, rodiče
Sebepoškozování	VP, MP, TU, VŠ	Posoudit, kontaktovat, předat, zapsat	ŠPZ, rodiče, pediatr/pedopsychiatr, OSPOD
Poruchy příjmu potravy, hráčství	TU, MP, VP, VŠ	Diagnostikovat, oznámit, zapsat	Pediatr, rodiče OSPOD, PČR
Záškolačství	TU, VP, VŠ	Analyzovat, oznámit, zapsat	Rodiče, PPP, SVP, OSPOD, PČR
Alkohol	TU, MP, VŠ	Překazit, zajistit, zapsat oznámit	PPP, PČR, rodiče, OSPOD, RZS
OPL	TU, MP, VŠ	Zabránit, překazit, zapsat, oznámit	Rodiče, OSPOD, PČR, RZS
Tabák	TU, MP	Zabránit, odebrat, zapsat	rodiče
Extremismus Rasismus	VŠ, MP	Analyzovat, zapsat oznámit,	PČR, rodiče
Vandalismus Krádeže	TU, VP, MP, VŠ	Vyšetřit, zapsat oznámit	Rodiče, OSPOD, PČR

ŠIKANA

Počáteční běžné projevy šikany

Oznámit TU, VP, MP, VŠ

Hovořit s informátory, a obětí,
provést zápis

Nalézt vhodné svědky, hovořit
s nimi, provést zápis

Zabránit dalším projevům, ochránit
oběť

Postup viz Šikana v MPP

Pokročilá šikana, projevy
skupinového násilí

Okamžitě vyhodnotit situaci,
zastavit skupinové násilí

Ochránit oběti, případně přivolat
RZS

Informovat VŠ, další postup viz
Šikana v MPP

Oznámit, spolupracovat s PČR

MD č. j. 21291/2010-28
příloha č. 6

KYBERŠIKANA

Zmapovat konkrétní případ

Informovat VŠ, rodiče

Oznámit TU, VP, MP

Spolupracovat s IT odborníkem,
PČR

Zabránit pokračování, spolupráce s
IT kolegy

Spolupracovat s rodiči, PPP

Zajistit dostupné důkazy

Navrhnout sankce dle ŠŘ

Zabránit dalším projevům, ochránit
oběť

Postupovat viz Kyberšikana v MPP

Provést zápis

MD č. j. 21291/2010-28 příloha
č. 7

VANDALISMUS

Velká nebo opravitelná škoda

Oznámit VŠ, TU, VP, uvědomit rodiče

Provést záznam, případně fotodokumentaci

Vyžadovat opravu nebo náhradu škody

Není-li provedeno, dle závažnosti PČR

Další postup viz MPP

KRÁDEŽE

Oznámit VŠ, VP, MP, TU

Zjistit příčiny, provést zápis

Informovat rodiče poškozeného i zloděje

Vyžadovat náhradu škody, sankce dle ŠŘ

Další postup viz MPP

MD č. j. 21291/2010-28
přílohy č. 10 a 12

OPL

Podezření na požití OPL

Neanalyzovat, odebrat OPL,
izolovat, žáka od ostatních

Informovat VŠ, TU, MP, provést
zápis

Informovat rodiče, případně RZS

Spolupracovat s PPP, rodiči, PČR

Navrhnout sankce dle ŠŘ

ALKOHOL

Podezření na požití alkoholu

Neanalyzovat, izolovat žáka od
ostatních, případně odebrat zdroj

Informovat VŠ, TU, MP, provést
zápis

Informovat rodiče, případně RZS

Spolupracovat s rodiči, PPP,
OSPOD

MD č. j. 21291/2010-28
přílohy č. 1 a 4

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Analyzovat příčiny zameškaných hodin

Spolupracovat s VP, TU

Oznámit VŠ, OSPOD

Informovat rodiče, provést zápis

Stanovit pravidla a jejich dodržování

Další postup viz MPP

TABÁK

Informovat Tu, MP, VP

Odebrat tabákový výrobek, zapsat

Informovat rodiče
Pohovor s žákem

V případě nutnosti OSPOD
Podrobnosti v MPP

Sankce dle ŠŘ

MD č. j. 21291/2010-28
příloha č. 11 a 13

PORUCHY PŘÍJMU

ROZTRÁVY

Diagnostika- úbytek váhy, zvracení,
sebepoškozování

Oznámit TU, MP, provést zápis

Informovat rodiče, pediatra

Zprostředkovat odbornou pomoc

Spolupracovat s rodiči, popř. s
odborníkem

Sledovat jedince, získávat informace
i od spolužáků

HAZARDNÍ HRÁČSTVÍ

Diagnostika-záškoláctví, změny
nálad, zhoršení prospěchu

Oznámit VŠ, TU, MP, IT
pracovníku, provést zápis

Informovat rodiče, popř. pediatra

Zprostředkovat odbornou pomoc,
spolupracovat s rodiči

Sledovat, získávat informace (od
spolužáků)

Podrobnosti č. j. 21291/2010-28
přílohy č. 3 a 12

EXTREMISMUS

Projevy žáka ve třídě

Okamžitě zasáhnout

Oznámit TU, MP, provést zápis

Informovat rodiče při opakovaných projevech

Navrhnout sankce v souladu se ŠŘ

Podrobnosti V MPP

RASISMUS

Závažné násilné činy

Oznámit VŠ, MP, provést zápis

Informovat PČR

Navrhnout sankce dle ŠŘ

Podrobnosti v MPP

Podrobnosti č. j. 21291/2010-28
příloha č. 9

7. Legislativa

Školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 359/1999 Sb., Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon č. 40/2009 Sb., Zákon trestní zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb., Zákon občanský zákoník

Zákon č. 65/2017 Sb., Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Zákon č. 262/2006 S., Zákoník práce

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Zákon 257/2000Sb., o probační a mediační službě

Zákon č. 220/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon 127/2005Sb., o elektronických komunikacích

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv

Strategie prevence kriminality 2016–2020 (definovaná ve víceletých cyklech Usnesením vlády ČR)

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021 (Usnesení Vlády ČR ze dne 18. 3. 2019, č. 190)

Zdraví 21- (MZČR 1999) – dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR -

Zdraví pro všechny ve 21. století

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č. j. MSMT-21291/2010-28).

V roce 2017 došlo k aktualizaci několika příloh tohoto doporučení, konkrétně přílohy č. 7 – Kyberšikana, přílohy č. 10 – Vandalismus a přílohy č. 11 - Záškoláctví

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č. j.:10 194/2002-14)

Shrnutí všech opatření ministerstva při řešení šikany ve školách a školských zařízeních

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-rozsirilo-opatreni-k-reseni-sikany-a-kybersikany>.

Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVYP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37 014/2005-25)

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

Podklady školy

Školní řád

Minimální preventivní program

8. Literatura

Dočekal, Daniel: Dítě v síti
Drtilová, Jana: Odlišné dítě
Dunovský, Jiří: Sociální pediatrie
Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě
John. Radek: Memento
Kalina, K.: Základy klinické adiktologie
Klíma, Pavel: Základy etopedie
Knobloch, Ferdinand, Knoblochová, Jiřina: Integrovaná psychoterapie v akci
Kolář, Michal: Bolest šikanování
Kolář, Michal: Skrytý svět šikanování ve školách
Kolektiv: Dětská a adolescentní psychiatrie
Kopřiva, Karel: Lidský vztah jako součást profese
Macek, Petr: Adolescence
Malinová, Hana: Sociální patologie
Matějček, Zdeněk: Co, kdy a jak ve výchově dětí
Matějček, Zdeněk: Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě
Matějček, Zdeněk: Psychická deprivace v dětství
Melgosa, Julián: Žít naplno
Meredithová, Susan: Dospívání a sex
Navrátil, Pavel: Romové v české společnosti
Nešpor, K.: Zásady efektivní primární prevence
Papežová, H: Spektrum poruch příjmu potravy
Portmanová, Rosemarie: Jak zacházet s agresivitou
Prekopová, Jiřina: Malý tyran
Rogge, Jan-Uwe : Děti potřebují hranice
Spousta, Vladimír: Speciálně pedagogická diagnostika etopedická
Šedivý, Václav: Lidé, alkohol, drogy
Šimanovský, Zdeněk: Hry pomáhají s problémy
Šišková, Tatjana: Menšiny a imigranti v České republice
Train, Alan: Nejčastější poruchy chování dětí
Wiliam, Dylan: Formativní hodnocení
Williamsová, Donna: Nikdo nikde

Webové stránky:

Dopravní výchova, úrazy

www.ibesip.cz,

www.cdv.cz

www.adiktologie.cz,

www.uamk-cr.cz.

9. Sociální síť

TŘÍDNÍ UČITEL

UČITEL

ŠPP (ŠMP, VP, školní speciální pedagog, školní psycholog)

Výchovná komise (ŠMP, VP, TU, VŠ)

PPP SK (KH) - OMP PhDr. Blahová, PhDr. Skalníková – tel: **731 417 146**

- konzultace, diagnostika

SVP Kolín - PhDr. Jan Čuchal – tel: **777 738 794**

- primární prevence

SPC Kolín

- primární prevence

Povídej – Mgr. Eva Bicanová, Linka důvěry KH - tel: **327 511 111, 602874470**

OSPOD Čáslav – Mgr. Miroslav Šíma – tel: **327300137, 606076911, podle TP žáků**

soc. právní ochrana dětí, kurátor

Úp Čáslav – tel: **950 131 231, 950 131 302**

Bezplatná linka bezpečí (děti a mládež) – tel: **800 155 555**

Linka důvěry dětí a mládeže (modrá linka) – tel: **549 241 010, 608 902 410**

Linka vzkaz domů (dítě na útěku) - tel.: **800 111 113**

Občanská poradna Diakonie Čáslav – tel: **327 314 379**

OO PČR Čáslav – tel: **974 875 710, 602 263 166, 158**

MP Čáslav – tel: **327 300 200**

Městská nemocnice Čáslav – tel: **327 305 111**

Webové stránky

www.linkabezpeci.cz

www.modralinka.cz,

www.ditenauteku.ic.cz,

www.policie.cz,

www.linkaduvery.kh.cz

www.prostor-plus.cz,

www.prevence-praha.cz

